फाईव्ह स्टार न्यूज

वर्ष 12 वे | जानेवारी 2025 | अंक 133 वा

MAKH

रजि. नं. महा/23991/कोल्हापूर, एफ्/21258/कोल्हापूर

MAKH
स्था.: 04-08-2007

मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन ऑफ कागल-हातकणंगले (मॅक)

प्लॉट नं. पी-4, ए एम्-28, मॅक चौक, पंचतारांकीत औद्योगिक वसाहत, कागल-हातकणंगले, जि. कोल्हापूर-416 236.
ऑफिस फोन: (0231) 2305373. मोबा.: 8530445373, 9561445374
E-mail : presidentmakh@gmail.com | Website : **www.makhkolhapur.org**

.... We Supply ....

Plumbing Material
uPVC & PVC, HDEP,
Large Dia GI & MS & SS,
cPVC Pipes & Fitting etc.

Safety Item
Safety Belts, Jackets, Shoes,
Goggles, Ear Plugs/ Mufflers,
Masks, Asbestos Hand Gloves
various type of gloves,
Safety Nets etc.

Standard Star Couplings / Spider Couplings
Love Joy Coupling, Star Coupling

Welding Material
Rod, Cable, Holder, Gas Cutter Hose, Welding Hand creen,
Cylinder key, Pressure Regulator, Welding Torch & accessories,
CO2 Mig Welding Wire, CO2 Contact Tip, Tip Holder, Diffuser,
CO2 Liner, Conical Nozzle.

Fasteners
Regular/ Hardened (TVS Unbrako)
Nut Bolts, Anchor Fasteners,
Foundation Bolts Allen Bolts,
Roofing Bolts/ Screws, Al Rivets.

Industrial Lubricants
Hydraulic Oil, Cutting Oil,
Break Oil, Food Grade Oil and
various types of Grease etc.

KOLHAPUR TRADING PVT. LTD.

Single Source Destination For Your Multiple Requirements

Gat No. 356/2 K Five Star MIDC Road, Kagal, Kolhapur 416216
Head Office : 0231-2620315, 2625394 Fax 0231-2620019
Shop : 9921942552, 9921925885

Packing Material
Strap Hand Tensioner & sealer, Plastic
Sutli, Packing Clips, BOPP Tape, Angle
Board,Stretch Film, Packing Patti
(Pet/PP), & Bubble Sheet etc...

Pneumatic Fitting
Air Blow Guns, PU Pneumatic
Pipe And Its Fittings , Pneumatic
Control Valves.

Paints
Industrial (Emlusion, PU, Epoxy,
Water Thinnable) Asian, Berger,
British make, Putty, Spray Gun ,
Paint Tray, Paint Scrapper, POP,
Spray Paint Canisters.

Electric Item
Wires, Cables, Switches, Halogen
fitting & Tubes, Aluminium Lugs,
Shock Proof Hand gloves, GI Cable
Tray, Spark Free Light Fittings etc.

Cleaning Items
Naphthalene Balls,Liquid Soap, Floor
Cleaner, Dust Bin, Dust Control Mop,
Floor Wiper, Hard Broom, Broom Pipe,
Washing Brush, Supli.

Hand Tools
The complete hand tool shop
with a quality range of tools..
Make :- Taparia & Jhalani

And Further...Samruddhi Unbreakable Plastic Utensils, Roofing Sheet, Electric Hand Tools,
Construction Chemical Accessories, Cement , Adhesive Items , Abrasive Item,
Stationery Items, Industrial Lubricants

Copyright@2023-24

E-mail Id :- ktpl.kagal@ksmgroup.co.in

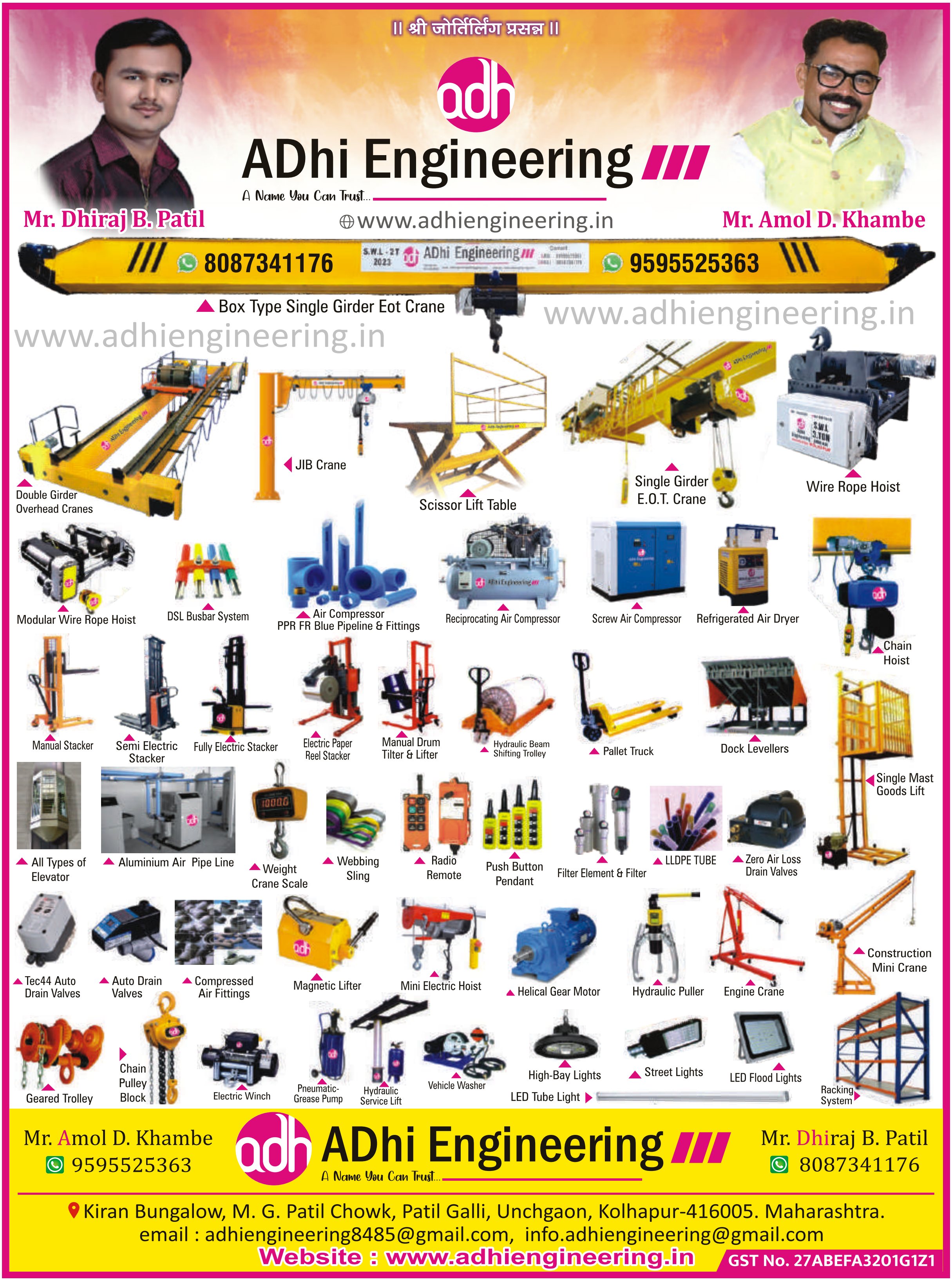

।। श्री जोर्तिर्लिंग प्रसन्न ।।
adh
ADhi Engineering
A Name You Can Trust...
Mr. Dhiraj B. Patil
www.adhiengineering.in
Mr. Amol D. Khambe
8087341176
ADhi Engineering
9595525363
Box Type Single Girder Eot Crane
www.adhiengineering.in
www.adhiengineering.in
Double Girder Overhead Cranes
JIB Crane
Scissor Lift Table
Single Girder E.O.T. Crane
Wire Rope Hoist
Modular Wire Rope Hoist
DSL Busbar System
Air Compressor PPR FR Blue Pipeline & Fittings
Reciprocating Air Compressor
Screw Air Compressor
Refrigerated Air Dryer
Chain Hoist
Manual Stacker
Semi Electric Stacker
Fully Electric Stacker
Electric Paper Reel Stacker
Manual Drum Tilter & Lifter
Hydraulic Beam Shifting Trolley
Pallet Truck
Dock Levellers
Single Mast Goods Lift
All Types of Elevator
Aluminium Air Pipe Line
Weight Crane Scale
Webbing Sling
Radio Remote
Push Button Pendant
Filter Element & Filter
LLDPE TUBE
Zero Air Loss Drain Valves
Tec44 Auto Drain Valves
Auto Drain Valves
Compressed Air Fittings
Magnetic Lifter
Mini Electric Hoist
Helical Gear Motor
Hydraulic Puller
Engine Crane
Construction Mini Crane
Geared Trolley
Chain Pulley Block
Electric Winch
Pneumatic-Grease Pump
Hydraulic Service Lift
Vehicle Washer
High-Bay Lights
Street Lights
LED Flood Lights
LED Tube Light
Racking System
Mr. Amol D. Khambe
9595525363
ADhi Engineering
A Name You Can Trust...
Mr. Dhiraj B. Patil
8087341176
Kiran Bungalow, M. G. Patil Chowk, Patil Galli, Unchgaon, Kolhapur-416005. Maharashtra.
email : adhiengineering8485@gmail.com, info.adhiengineering@gmail.com
Website : www.adhiengineering.in
GST No. 27ABEFA3201G1Z1

PRECISE PEB PVT. LTD.

- Plot No. F13/6, Kagal-Hat. five star MIDC, Kolhapur, Maharashtra-416216
- Mob. 7083729009 / 9421218315
- Email : info@precisepeb.com
- Website : www.precisepeb.com
- CIN - U45309PN2019PTC184729

PRECISE PEB is a full service metal building construction company with the aim to provide quality steel buildings while delivering prompt personalized and professional service. If you can imagine a project, we can build the steel structure to fit your needs. From Farm Buildings to Retail Buildings, Warehouses, Garages / Workshops and specialized applications, **PRECISE PEB** has the expertise and experience to complete your project on time and on budget with civil & building.

WE PROVIDE - END TO END

- Concept & Architectural Solution in PEB
- Site development / Design Build services (Civil works)
- Supply & installation of steel building and related work.
- Overall responsibility and interface lionising.
- Work shop facility Pullthrow & Palzma cutting machine

PEB ADVANTAGE

- Larger span
- Faster construction & Completion
- Cost efficiency
- Economical
- Control Quality
- Strength & Stability

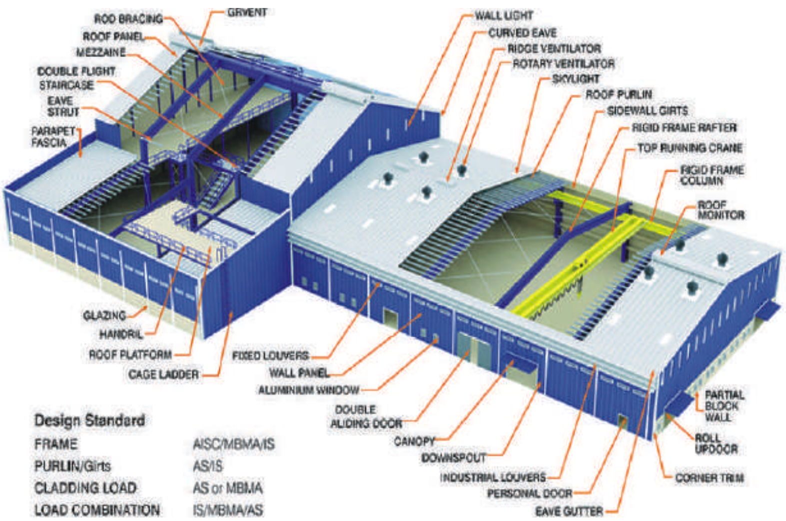

Sanjay D. Pendse
9422044216

Subodh S. Pendse
9922960961

KP
SINCE 1988

KAYPEE MACHINES PVT. LTD.

PLASMA CUTTING MACHINE

GAS CUTTING MACHINE

PRESS BREAK MACHINE

LASER CUTTING MACHINE

CNC WOOD/ THERMACOL ROUTER

DOUBLE COLUMN BANDSAW

MANUAL BANDSAW

RADIAL DRILLING MACHINE

HYD./SEMI STACKER

HYD. SCISSIOR LIFT

A-249, Five Star MIDC, Kagal,
Kolhapur - 416 236

9922960955, 0231-2305129

kaypeemachineskop@gmail.com

Manufacturers of-
- **Engineering & Auto Component Precision Machining.**
- **Patterns & Dies, Jigs, Fixtures, SPM's.**
- **Spares for Various Machines & Equipments.**
- **Power Chucks Reconditioning.**
- **Machine Maintenance Services.**

Near Suresh Machinery,
Shivaji Udyamnagar, Kolhapur-416 008.

9922960956, 9922960950

sales.kaypeemachines@gmail.com

Dealers in -
- **Machines & Equipments.**
- **Material Handling Equipments.**
- **Laser Cutting Machines.**
- **Plasma Cutting Machines.**
- **Inspection Equipments.**
- **Machine Tool Accessories.**

SPORT UTILITY VEHICLES

महाराष्ट्रातील नं. 1 महिंद्रा डिलर नेटवर्क

उन्नती मोटर्स

गोकुळ शिरगांव

ग्राहकांच्या सोयीसाठी फेस्टिव ऑऊटलेट आता जयसिंगपूर व मुदाळ तिट्टा येथेही उपलब्ध..

सेल्स शोरुम व सर्व्हिस वर्कशॉप आठवड्याचे 7 ही दिवस ग्राहकांच्या सेवेसाठी सुरु

सुसज्ज PV शोरुम व वर्कशॉप

सुसज्ज CV शोरुम व वर्कशॉप

UNNATI MOTORS
Division Of Micropark Logistics Pvt Ltd

पत्यासाठी स्कॅन करा

गोकुळ शिरगांव, सुदर्शन पेट्रोल पंप जवळ, कोल्हापूर

Mob.: 9289937560

DARSHAN ENTERPRISE

Mfg. PPGI Colour Coated Sheets

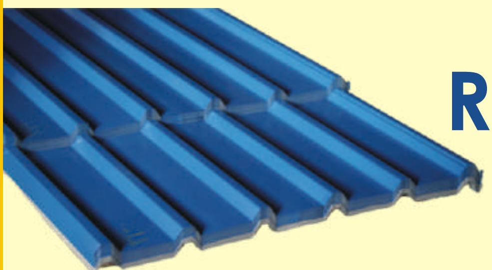

Roofing Sheets

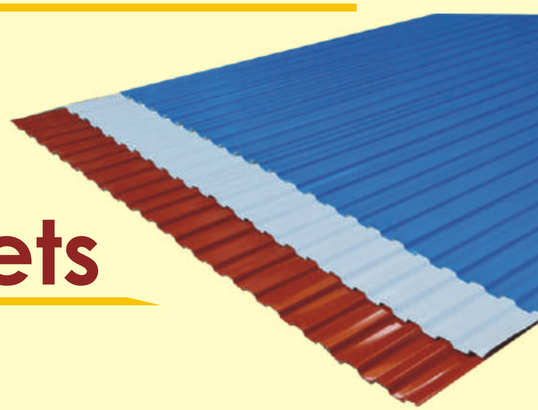

Linear Sheets

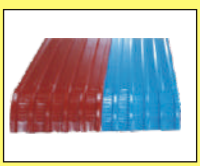
Bending Sheets

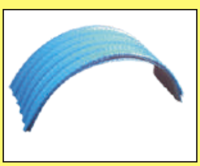
Doom Bending

Self Tapping Screw

Corner Flash

Redges

Light Blue

Off White

Brick Red

Mist Green

Reliance Green

D-42, Behind Mantri Metallics,5 Star MIDC, Hupari Road, Kagal, Tal. Hatkanangale, Kolhapur - 416236

Contact - 9922627774

Industrial Automation
PLC Based Electrical Panels
MCC and Distribution Panles
Industrial Furnace Panels
APFC Panels
Electrical Switchgears
Lighting and Time bell Panels
Shree
|| Sadgurukrupa||
Automation
ISO 9001-2015
Industrial Automation & Electrial panels manufacturing company
Address : G-66, Kagal Five Star MIDC, Kagal, Kolhapur. Mob. 8308949500
Email : suresh.sadgurukrupaautomation@gmail.com

SHREE
SAMARTH KRUPA
E MART
आता कोल्हापूरला जायची गरज नाही
इलेक्ट्रीकल
इलेक्टॉनिक्स्
ॲटोमेशन प्रॉडक्ट
सर्व ई प्रॉडक्टस् आपल्या कागल पंचतारांकित एमआयडीसीत.
Plot No. P4, Makh Association Building, Makh Chowk, Kagal - Hatkanangale MIDC.
8308949500, 9373762980
CONNECT US FOR YOUR
POWERFUL
BUSINESS

FUSION AQUA
FUSION AQUA
MANUFACTURER OF HDPE, PVC & HYDROPHONICS PIPES & FITTINGS
Plot No. A-233, Kagal-Hatakangale Road, Five Star MIDC, Kagal, Kolhapur-416 236.
+91 9960376869, +91 9960399494, +91 9960392424, Off.:+91 9309977494
contact@fusionaqua.in
www.fusionaqua.in
ISO 9001
ISO 9001-2015
Certified Mfg.Company
MJP Approved
IS:4984/3016
ISI
CM/L 7500589947
MORE
STRENTH
HIGHEST
DURABILITY
HDPE PIPES
MDPE PIPES
FITTINGS
HDPE PIPES OF DIAMETER
20MM TO 200MM
MANTRA : 9822518735, 7385304534

मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन ऑफ कागल- हातकणंगले (मॅक)

MAKH

फाईव्ह स्टार न्यूज

जानेवारी २०२५

संचालक मंडळ
सन २०२४-२०२५

श्री. मोहन आर्. कुशिरे	अध्यक्ष
श्री. विठ्ठल आय्. पाटील	उपाध्यक्ष
श्री. सुरेश एम्. क्षीरसागर	मानद सचिव
श्री. अमृतराव टी. यादव	मानद खजानिस
श्री. अशोक व्ही. दुधाणे	संचालक
श्री. संजय आर्. जोशी	संचालक
श्री. संजय डी. पेंडसे	संचालक
श्री. हरिश्चंद्र एस्. धोत्रे	संचालक
श्री. यशवंत व्ही. पाटील	संचालक
श्री. भावेश एच्. पटेल	संचालक
श्री. अनिल पी. जाधव	संचालक
श्री. मुबारक जी. शेख	संचालक
श्री. कुमार सी. पाटील	संचालक
श्री. शिवाजी के. भोसले	स्वि.संचालक
श्री. संगमेश एस्. पाटील	स्वि.संचालक
श्री. शंतनू एच्.गायकवाड	सेक्रेटरी

अनुक्रमणिका

संपादकीय	3
क्षणचित्रे	4
नव्या युगातील नवा भारत	8
इस्रोची नवी भरारी	11
दिलासादायक वर्तमान	14
नव्या पानावर लिहू नवे काही...	17
युद्ध आमचे सुरू....	20
अलविदा उस्ताद !	23

संस्थापक संपादक : **श्री. अशोक दुधाणे**
सहसंपादक : **श्री. संजय पेंडसे**
अध्यक्ष : **श्री. मोहन कुशिरे**
उपाध्यक्ष : **श्री. विठ्ठल पाटील**
सचिव : **श्री. सुरेश क्षीरसागर**
खजानिस : **श्री. अमृतराव यादव**

फाईव्ह स्टार न्यूज मासिक जाहिरात दरपत्रक

जाहिरातीचे प्रकार	मासिक दर	वार्षिक दर	जीएस्टी
पूर्ण पान-रंगीत (कव्हर पेज मागील)	-	२७,५००/-	+ १८%
पूर्ण पान-रंगीत (आतील पान)	-	२२,०००/-	+ १८%
अर्धे पान-रंगीत (आतील पान)	-	११,०००/-	+ १८%
पूर्ण पान (कृष्णधवल)	₹ १,६००/-	₹ १७,६००/-	+ १८%
अर्धे पान (कृष्णधवल)	₹ ९००/-	₹ १०,५००/-	+ १८%

जाहिरातीसाठी संपर्क : 8530445373, 9561445374

मुद्रक : मॅक पंचतारांकीत एम्. आय.डी.सी. यांनी 'फाईव्ह स्टार न्यूज' या नावाने 'मंत्र', राजारामपुरी १३ वी गल्ली, कोल्हापूर येथे छापून मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन, फाईव्ह स्टार एम्. आय.डी.सी., कागल-हातकणंगले येथून प्रकाशित केले.

विनम्र आवाहन

फुल ना फुलाची पाकळी हवी...
साकारण्या संस्थेची इमारत नवी !

नमस्कार!

उद्योजक मित्र हो, सातत्याने गेली 16 वर्षे आपल्या समोर चाललेला आपल्या असोसिएशनचा प्रवास एका स्वप्नपूर्तीच्या टप्प्यावर येऊन पोहोचला आहे. संस्थेने पसरलेल्या विशाल पंखावर आता फुंकर मारुन जीव ओतायचा आहे. आपल्याला अतिभव्य अशा नूतन इमारतीचा संकल्प करायचा आहे.

सध्याच्या आपल्या कार्यालयाशेजारीच एक भव्यदिव्य वास्तुरेखांकन आम्ही बनवलेले आहे. हे रेखांकन बनवताना भविष्यात लागणाऱ्या उद्योजकांच्या सर्व गरजांचा विचार केलेला आहे. नूतन वास्तूमध्ये उद्योगाच्या सोईसाठी एक भव्य सभागृह, संस्थेसाठी सुसज्ज ऑफीस, ग्रंथालय, उद्योजकांसाठी कॅन्टीन, गेस्ट साठी कॅफेटेरिया, आवश्यक गोष्टींसाठी दुकाने, विविध ऑफिसेस, बँक तसेच सर्व उद्योगातील कुशल कामगारांची गरज लक्षात घेऊन "कौशल्य विकास केंद्र" करण्याचा मानस केला आहे. या केंद्रासाठी लागणाऱ्या मशीन्स व टुलरुमचा देखील विचार केलेला आहे. सदर वास्तुच्या स्वप्नपूर्ततेसाठी आपल्याच लोकांकडून आर्थिक मदत जमा करावयाची आहे. यासाठी आपल्या सारख्या दानशूर व्यक्तिंकडून आम्ही मदतीची अपेक्षा करीत आहोत. आपण दिलेल्या एका दान-पाकळीने या फुलाला आकार येणार आहे. आपण आपल्याच नावाने, अथवा आस्थापनेच्या नावाने किंवा आपल्या प्रियजनांच्या नावाने देणगी देऊ शकता. सदरची देणगी ही इन्कमटॅक्स नियमानुसार 80 G व CSR या दोन्हीसाठी पात्र असून संस्थेला 80 G व CSR ही दोन्ही सर्टिफिकेट नोंदणीकृत मिळालेली आहेत.

आपण एखाद्या भागाचा खर्च देखील उचलू शकता. आपल्या माहिती करिता सदर कामाचे रेखांकन व खर्चाचे अंदाज पत्रक सोबत देत आहोत. आपली ही मदत संस्थेच्या इतिहासात कायमचीच कोरली जाणार आहे व येणाऱ्या नवउद्योजक पिढ्यांना तो एक आदर्श व प्रेरणास्त्रोत असेल.

श्री. अमृतराव यादव	श्री. सुरेश क्षीरसागर	श्री. संजय जोशी	श्री. विठ्ठल पाटील	श्री. मोहन कुशिरे
ऑन. ट्रेझरर	ऑन. सेक्रेटरी	बिल्डींग कमिटी-अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	अध्यक्ष
9822303190	8308949500	9225803098	9881204647	9604112341

संपादकीय

अर्थक्रांतीचे शिल्पकार

भारतासारख्या विकसनशील देशात आर्थिक उदारीकरण आणतानाच त्यास मानवी चेहरा देणारा नेता म्हणून डॉ. मनमोहन सिंग यांची ओळख सहजासहजी पुसता येणार नाही. डॉ. सिंग यांचे व्यक्तिमत्व इतके सालस, नेमस्त आणि सुसंस्कृत होते की विरोधी पक्षाची लोकंही त्यांच्यावर टीका करण्याचे धाडस सहसा करत नसत आणि टीका केली तरी त्यात कठोरपणा नसे. अर्थतज्ज्ञ असलेले ते देशाचे पहिले पंतप्रधान.फाळणी नंतर त्यांचे कुटुंब भारतात आले आणि अत्यंत प्रतिकूल परिस्थिती असताना देखील ते कष्टाने शिकले. केंब्रिज विद्यापीठात अर्थशास्त्र शिकत असताना, अर्थशास्त्रज्ञ जोन रॉबिन्सन आणि निकोलस कॅल्डॉर यांनी त्यांच्यावर संस्कार केले. मानवी जीवनात बदल घडवण्यात राजकारणाची देखील महत्त्वाची भूमिका असते, याचे आकलन केंब्रिजमधील अध्ययनाच्या वेळी डॉक्टर सिंह यांना झाले. मुख्य आर्थिक सल्लागार, अर्थसचिव, नियोजन आयोगाचे सदस्य, रिझर्व बँकेचे गव्हर्नर, पंतप्रधानांचे आर्थिक सल्लागार, विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे अध्यक्ष अशा वेगवेगळ्या जबाबदारीच्या पदावर त्यांनी ठसा उमटवला. रिझर्व बँकेचे गव्हर्नर असताना रिझर्व बँकेच्या कायद्यात बदल करून नागरी सहकारी बँकांवरील देखरेखीसाठी स्वतंत्र विभागाची स्थापना त्यांनी केली. त्यांच्याच कारकिर्दीत वित्तीय बाजारपेठांचा विस्तार करण्याच्या दृष्टीने पूर्व तयारी करण्यात आली. त्यामुळे या बाजारपेठांचा पुढे जबरदस्त गतीने विस्तार होऊ शकला. त्यांनी केंद्रीय अर्थमंत्री म्हणून पदभार स्वीकारल्यानंतर त्यांनी व्याजदर ठरवण्याबाबतची बँकावरील नियंत्रणे काढून टाकली. बँकांना आपल्या शाखा काढण्याबाबत स्वातंत्र्य देण्यात आले. चंद्रशेखर हे भारताचे पंतप्रधान असताना देशाची आर्थिक परिस्थिती इतकी नाजूक बनली होती की, सोने गहाण ठेवावे लागले. परंतु डॉक्टर सिंग यांनी अर्थमंत्री म्हणून पोथीनिष्ठ पंडितांच्या विरोधाची तमा न बाळगता आर्थिक सुधारणा धाडसाने राबवल्या. त्यांच्या अर्थमंत्री पदाच्या काळात जीडीपी प्रथमच 7 टक्क्यांवर गेला. मात्र, अर्थमंत्री व पंतप्रधान झाल्यावरही नफ्यातील नव्हे, तर आजारी सार्वजनिक उद्योगांच्याच विक्रीला त्यांनी प्राधान्य दिले. सार्वजनिक उपक्रमांच्या खाजगीकरणावर भर न देता सरकारी मक्तेदारी संपुष्टात आणणे, हे त्यांचे धोरण होते. बँकिंग आणि विमा क्षेत्रात त्यांनी सार्वजनिक मालकीच्या अर्थसंस्था मजबूत ठेवल्या. त्यामुळे 2008 मधील जागतिक संकटावर मात करणे भारताला शक्य झाले. सत्तेबाहेर गेल्यानंतरही अर्थव्यवस्था सुधारण्या संबंधिच्या विधायक सूचना ते करत. पंतप्रधान वाजपेयी, लालकृष्ण अडवाणी, सुषमा स्वराज, प्रभृतींशी त्यांचे उत्तम संबंध होते. राजकारणात कोणीही शत्रू नाही, असे मानणारा हा अजात शत्रू नेता होता.

-अशोक दुधाणे

MAKH

26 जानेवारी 2025
प्रजासत्ताक दिन मॅकच्या प्रांगणात संपन्न

७५ वा भारतीय प्रजासत्ताक दिन सुवर्णा अलॉयज प्रा. लि. च्या संचालिका रेश्मा सुवर्णा यांच्या शुभहस्ते ध्वजारोहण करून संपन्न झाला. या प्रसंगी मॅकचे अध्यक्ष मोहन कुशिरे, उपाध्यक्ष विठ्ठल पाटील, ऑन. सेक्रेटरी- सुरेश क्षीरसागर, ऑन. ट्रेझरर अमृतराव यादव, श्रीमती उमा शर्मा, सोबत मॅकचे इतर पदाधिकारी व अग्निशमन अधिकारी व मान्यवर उद्योजक.

के. के. सुवर्णा कॅन्टीनचे मॅक येथे उद्घाटन

मॅकच्या नूतन इमारती मधील के. के. सुवर्णा कॅन्टीनचे उद्घाटन करताना रेशमा सुवर्णा, मॅकचे अध्यक्ष मोहन कुशिरे आदी

भारतीय प्रजासत्ताक दिनाचे औचित्य साधून मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन मॅकच्या नूतन इमारतीमधील के. के. सुवर्णा कॅन्टीनचे उद्घाटन रेशमा सुवर्णा यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी मोहन कुशिरे म्हणाले, उद्योजकांच्या असणाऱ्या समस्या सोडविण्यासाठी आम्ही नक्कीच संस्थेच्या माध्यमातून प्रयत्न करीत राहू अशी ग्वाही दिली. यावेळी रेशमा सुवर्णा म्हणाल्या, उद्योगाशी निगडीत असणाऱ्या दैनंदिन घडामोडीची माहिती त्वरित उद्योजकांना मिळावी या दृष्टिकोनातून संस्थेची वाटचाल सुरू आहे. उद्योजकांच्या, कामगारांच्या व पर्यटकांच्या सोई करिता आज आपण उत्कृष्ट पद्धतीचा आहार उपलब्ध व्हावा या हेतूने श्री. के. के. सुवर्णा कॅन्टीनची उभारणी केली आहे. बिल्डींग कमिटी अध्यक्ष-मॅक संजय जोशी यांनी मनोगत व्यक्त केले. भारतीय प्रजासत्ताक दिनाचे औचित्य साधून आदित्य शहा यांनी संस्थेच्या नूतन वास्तू उभारणी करिता ५ लाख रुपये देणगी दिल्याबद्दल संस्थेच्या वतीने त्यांचा सत्कार करण्यात आला. राजरत्न सुवर्णा व रेशमा सुवर्णा यांनी संस्थेच्या नूतन इमारती मधील कॅन्टीन उभारणी करिता मोलाचे सहकार्य केल्याबद्दल त्यांचे मॅक च्या वतीने आभार व्यक्त केले. कार्यक्रमास मार्व्हलस ग्रुप चे चेअरमन संग्राम पाटील, सुवर्णा अलॉयज चे एच. आर. अभिजीत पाटील, अग्निशमन विभागाचे अधिकारी व सहकारी, अशोक माळी, सेवा दवाखाना स्टाफ, मॅकचे उपाध्यक्ष विठ्ठल पाटील, ऑन सेक्रेटरी सुरेश क्षीरसागर, संजय जोशी, अशोक दुधाणे, संजय पेंडसे, यशवंत पाटील, अनिल जाधव, भावेश पटेल, कुमार पाटील, संगमेश पाटील, अभिजीत पाटील, उमा शर्मा, सत्यन शर्मा, आदित्य शहा, अशोक चौगुले, लता जैन, दिनेश जैन, अवधूत नाईक, विजय माळी, वैभव हांजे, उद्योजक उपस्थित होते. ऑन सेक्रेटरी सुरेश क्षीरसागर यांनी आभार मानले.

मॅकच्या नूतन इमारतीत के. के. सुवर्णा यांच्या स्मरणार्थ कॅन्टीनचा शुभारंभ

आरोग्य विषयक मार्गदर्शन व माहिती बाबत मॅक मध्ये सेमिनार संपन्न

मॅन्युफॅक्चरर्स असो. ऑफ कागल - हातकणंगले (मॅक) मार्फत दिनांक ०४/०१/२०२५ रोजी मा. सुनिल कुलकर्णी यांचा 'आरोग्यम धनसंपदा' या अंतर्गत दैनंदिन जीवनावर परिणाम करू शकणाऱ्या 'आरोग्य विषयक जागरूकता व योग' या विषयावर सेमिनार संपन्न झाला. मॅक च्या वतीने मॅक चे अध्यक्ष मोहन कुशिरे यांच्या हस्ते सुनिल कुलकर्णी यांचा बुके देवून स्वागतपर सत्कार करण्यात आला. सुनिल कुलकर्णी यांनी दैनंदिन जीवनामध्ये आहार विहार बदलला आहे व त्यामुळे आरोग्यावरील परिणाम तसेच काम करत असताना मानसिक ताण तनाव वाढणे अशा वेळी कामावर आहे त्या ठिकाणी काही सोप्या पद्धतीने शारीरिक ताण कमी करण्याचे उपाय सांगितले व तसे प्रात्यक्षिक घेण्यात आले तसेच सकाळी उठल्यानंतर योग करण्याने होणारे फायदे व त्याबाबतचे मार्गदर्शन त्यांनी केले. मा. सुनिल कुलकर्णी यांनी सेमिनारसाठी आमंत्रित केल्याबद्दल मॅकचे आभार व्यक्त करून असाच ऋणानुबंध ठेवावा अशा भावना व्यक्त केल्या. सदर सेमिनारसाठी मॅक चे अध्यक्ष मोहन कुशिरे, उपाध्यक्ष, विठ्ठल पाटील, ऑन. ट्रेझरर, अमृतराव यादव, मॅकचे संचालक हरिश्चंद्र धोत्रे, कुमार पाटील तसेच विविध कंपनीतील प्रतिनिधी व इतर मान्यवर उद्योजक सभासद बंधू भगिनी उपस्थित होते. सदर कार्यक्रमाचे आभार मॅक चे संचालक हरिश्चंद्र धोत्रे यांनी मानले.

कव्हर स्टोरी

नव्या युगातील नवा भारत

बाबा कल्याणी
अध्यक्ष,
भारत फोर्ज लिमिटेड

मजबूत लोकशाहीसाठी प्रदीर्घ काळापासून ओळखला जाणारा भारत आता जागतिक आर्थिक आणि उत्पादन शक्तीकेंद्र म्हणून उदयास येत आहे. आज आपण 'विकसित भारत २०४७' चे उद्दिष्ट ठेवून मार्गक्रमण करत आहोत. भारताला विकसित राष्ट्रात बदलण्याची ही योजना आहे. पुढील २५ वर्षांमध्ये, भारताचे सकल राष्ट्रीय उत्पन्न ४ ट्रिलियन डॉलरवरून ३० ट्रिलियन डॉलरपर्यंत वाढण्याची अपेक्षा आहे. या प्रवासात देशातील तरुणांना येत्या काही वर्षांत अनेक संधी वाट्याला येतील. परंतु, आपल्याला केवळ 'जगाची फॅक्टरी' बनणे परवडणारे नाही; आपण एक 'इनोव्हेशन ड्रिव्हन इकॉनॉमी' म्हणून उदयास येणे आवश्यक आहे. नव्या युगातील नव्या भारताच्या प्रगतीसाठी समर्पित भावाने योगदान देणे हे आपले कर्तव्य आहे.

नवीन वर्षात पदार्पण करताना एक अभिमानी भारतीय म्हणून,आपल्या देशाच्या विकासात योगदान देणे आणि भारताला जागतिक नेता म्हणून स्थापित करण्यामध्ये समर्पित भावाने योगदान देणे हे आपले कर्तव्य आहे. आज एक देश म्हणून भारत जागतिक स्तरावर ज्या प्रकारची सकारात्मक छाप पाडत आहे, तसा मी यापूर्वी कधीही अनुभवला नव्हता. आर्थिक वाढ, आंतरराष्ट्रीय मुत्सद्देगिरी आणि परराष्ट्र संबंध, व्यवसायाच्या संधी, विज्ञान, तंत्रज्ञान आणि नवोपक्रम, आरोग्यसेवा आणि अगदी चित्रपट, खेळ आणि संस्कृती अशा जीवनाच्या प्रत्येक क्षेत्रात एक देश म्हणून भारत आज आघाडीवर आहे आणि एक प्रमुख शक्ती म्हणून उदयास आला आहे. आज आपण 'विकसित भारत २०४७' चे उद्दिष्ट ठेवून मार्गक्रमण करत आहोत. भारताला

विकसित राष्ट्रात बदलण्याची ही योजना आहे. पुढील २५ वर्षांमध्ये, भारताचे सकल राष्ट्रीय उत्पन्न ४ ट्रिलियन डॉलरवरून ३० ट्रिलियन डॉलरपर्यंत वाढण्याची अपेक्षा आहे. या प्रवासात देशातील तरुणांना येत्या काही वर्षांत अनेक संधी वाट्याला येतील. परंतु, आपल्याला केवळ 'जगाची फॅक्टरी' बनणे परवडणारे नाही; आपण एक 'इनोव्हेशन ड्रिव्हन इकॉनॉमी' म्हणून उदयास येणे आवश्यक आहे. जगभरात सर्वोत्कृष्ट दर्जाची उत्पादने आणि सोल्युशन्स देणारी आणि निर्यात करणारी अर्थव्यवस्था बनण्याची क्षमता भारतात निश्चितपणाने आहे.

हे शतक भारताचे आहे. जीडीपीमध्ये झालेली वाढ टिकवून ठेवण्यासाठी नवोपक्रमाचे महत्त्व अनन्यसाधारण आहे. ही वाढ कायम ठेवण्यासाठी, आपण तंत्रज्ञानात नवनवीन संशोधन केले पाहिजे. इतरांच्या तंत्रज्ञानावर आपण अवलंबून राहू शकत नाही; आपल्याला स्वदेशी तंत्रज्ञानाचा विकास करणे आवश्यक आहे. संरक्षण क्षेत्रात आम्ही हे करत आहोत. स्वदेशी तोफखाना तंत्रज्ञान तयार करत आहोत.

सध्या भारताच्या अर्थव्यवस्थेत उत्पादन क्षेत्राचे योगदान अंदाजे ६०० अब्ज आहे, जे देशाच्या जीडीपीच्या सुमारे १५ टक्के आहे. योग्य रणनीतींसह, येत्या काही वर्षांत उत्पादनक्षेत्रात लक्षणीय वाढ होऊ शकते. येत्या २५ वर्षात भारतीय अर्थव्यवस्था २५ ट्रिलियन ते ३५ ट्रिलियन डॉलर्सच्या दरम्यान असेल तेव्हा त्यामध्ये उत्पादन क्षेत्राचे योगदान २० ते २५ टक्के सहज असेल, असा आमचा विशास आहे. आज जागतिक भूराजकीय संकटे असूनही उत्पादनक्षेत्राची वाढ होत आहे, हे लक्षात घ्यायला हवे. आगामी काळात सेवा आणि वित्तीय क्षेत्राच्या वाढीबरोबर भारताच्या अर्थव्यवस्थेचा विस्तार होत असताना येणाऱ्या काळात रोजगार निर्मितीसाठी उत्पादन केंद्रस्थानी असेल.

देश दीर्घकाळापासून नावीन्यपूर्णतेसाठी आयातीवर अवलंबून राहिला. तथापि, जागतिक पुरवठा साखळी बदलत असताना, भारताकडे अत्यावश्यक तंत्रज्ञान आणि उत्पादने मिळविण्यासाठी कमी स्त्रोत शिल्लक राहिल्याने ही निर्भरता अधिकाधिक समस्याप्रधान होऊ शकते. त्यामुळे भारताने इनोव्हेशन, संशोधन आणि विकास यावर प्रचंड भर देण्याची गरज आहे. येत्या २५ वर्षांत भारताच्या आर्थिक वाटचालीला आकार देण्यासाठी देशातील तरुण प्रतिभा परिवर्तनाची भूमिका बजावू शकेल. भारतातील तरुणांध्ये असलेल्या प्रतिभेबाबत मी आश्वस्त आहे. आज स्टार्टअपच्या जगात खूप काही घडताना दिसत आहे. आमच्यासारखे लोक आता प्राचीन वस्तू बनले असून तरुणाई अकल्पित आणि आश्चर्यकारक गोष्टी करत आहे.

मजबूत लोकशाहीसाठी प्रदीर्घ काळापासून ओळखला जाणारा भारत आता जागतिक आर्थिक आणि उत्पादन शक्तीकेंद्र म्हणून उदयास येत आहे. जागतिक व्यापाराचा प्रमुख चालक बनण्याच्या उंबरठ्यावर उभा आहे. २०२३ ते २०३३ दरम्यान भारत जागतिक आर्थिक विकासात २० टक्के योगदान देऊ शकतो. पंतप्रधान मोदींच्या आत्मनिर्भर भारतच्या आवाहनाने प्रेरित होऊन, आम्ही नाविन्यपूर्ण अर्थव्यवस्था बनण्याचा निर्धार केला आहे. सेमीकंडक्टर, अक्षय ऊर्जा आणि लहान मॉड्यूलरमधील गुंतवणूक या क्षेत्रात भारत वेगाने पुढे जात आहे. भारतीय कंपन्या २०३० पर्यंत २० दशलक्ष रोबोट्सची निर्मिती करणार आहेत. आर्टिफिशिल इंटेलिजन्सच्या क्षेत्राचे नेतृत्व उद्याच्या भविष्यात भारत करेल. जागतिक आव्हानांना भारत हे उत्तर आहे.

संरक्षण क्षेत्रातील वाढती निर्यात बदलत्या भारताची साक्ष देणारी आहे. नरेंद्र मोदी सरकारचे पहिले संरक्षण खरेदी धोरण २०१६ मध्ये जाहीर करण्यात आले होते. तोपर्यंत, खाजगी क्षेत्राला संरक्षण उत्पादनात अत्यंत मर्यादित भूमिका बजावण्याची परवानगी होती. यानंतर भारतीय संरक्षण उद्योगात गेल्या सात-आठ वर्षांत जे काही घडले ते इतर कोणत्याही मंत्रालयासाठी केस स्टडी आहे. या काळात खाजगी आणि सार्वजनिक अशा दोन्ही प्रकारच्या उद्योगांची संपूर्ण परिसंस्था तयार करण्यात आपण सक्षम झालो आहोत. अजून बराच पल्ला गाठायचा असला तरी आपण नक्कीच नेत्रदीपक प्रगती केली आहे. भारताच्या संरक्षण निर्यातीने २०२४ या आर्थिक वर्षामध्ये उच्चांक गाठला असून या निर्यातीमध्ये ६० टक्के वाटा हा खासगी क्षेत्राचा आहे, हे लक्षात घ्यायला हवे. आमच्या संरक्षण व्यवसायात निर्यातीचा वाटा ८० टक्के आहे.

आर्टिलरी गन बनवण्याची सर्वात मोठी क्षमता आमच्याकडे आहे. आम्ही महिन्याला १२ तोफा बनवू शकतो, तर मोठे युरोपियन उत्पादक केवळ चार तोफा बनवू शकतात. आर्टिलरी तोफा खरेदी करणाऱ्याला पुढील २५-३० वर्षांसाठी स्पेअर पार्ट्सची आवश्यकता असेल आणि ते जगभरात पुरवठा करण्याची आमच्याकडे क्षमता आहे. रशिया-युक्रेन युद्धानंतर युरोपातील लहान- मोठ्या प्रत्येक देशाने पुन्हा दारूगोळा साठवायला सुरुवात केली आहे. युक्रेनयुद्धानंतर सात किंवा १५ दिवसांच्या युद्धाच्या पूर्वीच्या संकल्पनांचे पुनर्मूल्यांकन केले जात असल्याने सर्वच देश त्यांच्या युद्धसामग्री साठ्यात वाढ करत आहेत. ही भारतासाठी मोठी संधी आहे.

आज सबंध जगभरात एआयची चर्चा मोठ्या प्रमाणावर होत आहे. एलोन मस्क जगातील प्रत्येक राजकीय नेत्याशी बोलत आहेत आणि त्यांना सांगत आहेत की येणाऱ्या काही वर्षांत एआयमुळे कारखान्यांना कामगारांची गरज भासणार नाही. ही बाब चिंताजनक असली तरी भारताला या तंत्रज्ञानाचा एक भाग असणे आवश्यक आहे. एआय आणि मशीन लर्निंग हे तंत्रज्ञानातील नवीन दिशा दर्शवतानाच भविष्यासाठीचा मार्ग प्रशस्त करताहेत. येणाऱ्या काळात आपल्या उत्पादन प्रक्रियेध्ये आयओटी (इंटरनेट ऑफ थिंग्ज) आणि इंडस्ट्री ४.० समाविष्ट करणे आवश्यक आहे. भारत फोर्जध्ये, आम्ही पाच वर्षांपूर्वी इंडस्ट्री ४.० लागू केला होता आणि आमचा संपूर्ण प्लांट आता या प्रगत तंत्रज्ञानाने चालतो. एआयमधील सर्वात लक्षणीय प्रगती म्हणजे लार्ज लँग्वेज मॉडेल तंत्रज्ञानाचा विकास. भारत फोर्ज उत्पादन प्रक्रियेसाठी या तंत्रज्ञानाचा वापर करत आहे आणि आमच्या ग्राहकांना नवनवीन उपाय देत, वेगळ्या व्यवसायात रूपांतरित करण्याच्या शक्यतांचा अंदाज घेत आहे. एआयच्या जगात आवश्यक ज्ञान आणि कौशल्य विकसित करणे आवश्यक आहे जेणेकरुन या तंत्रज्ञानाचे फायदे पूर्णपणे लक्षात येतील.

पहिली औद्योगिक क्रांती ब्रिटनमध्ये वाफेच्या इंजिनद्वारे चालविली गेली. दुसरी क्रांती म्हणजे फोर्डने १९०० च्या दशकाच्या सुरुवातीस आपली पहिली मोठ्या प्रमाणात उत्पादित कार बनवली आणि तिसरी क्रांती इलेक्ट्रॉनिक्सच्या उदयामुळे झाली जिने सर्व उद्योगांची गतिशीलता बदलली. आज, तांत्रिक प्रगती अभूतपूर्व वेगाने होत आहे. या परिस्थितीत नवीन औद्योगिक क्रांती अंदाजे दर पाच वर्षांनी होत आहेत. या जलद बदलांशी जुळवून घेण्यासाठी आपल्याला तयार राहावे लागेल. अत्याधुनिक युगामध्ये सतत शिकण्याची आणि गुंतवणूक करण्याची संस्कृती आत्मसात केल्याने टेक्नॉलॉजिकल इनोव्हेशन, ड्रायव्हिंग ॲडव्हान्समेंट्स एआय, रोबोटिक्स आणि प्रगत सामग्रीमध्ये आघाडीवर राहणे शक्य होईल. यादृष्टीने उद्योगजगताचा पुढाकार आवश्यक आहे. उद्योगधंदे वाढले आणि अर्थव्यवस्था वाढली, तर उपेक्षित समाजासह समाजातील प्रत्येकाला त्याचा फायदा होईल. मी तुम्हाला आमच्या सीएसआर कार्याचे एक साधे उदाहरण देईन. नगर जिल्ह्यातील दुर्ग भागात एक आदिवासीबहुल गाव आहे. ते डोंगराळ भागात आहे. या भागात क्वचितच कोणी जात असेल. आम्ही तिथे काही तरी करावे हे ठरवले तेव्हा सर्वांत आधी हे लोक काय करतात याचा अभ्यास केला. तेव्हा लक्षात आले की, तेथे दररोज सकाळी दोन-तीन ट्रक यायचे, शे-दोनशे लोक त्या ट्रकमध्ये बसायचे आणि ते विविध ठिकाणी मजूर म्हणून काम करून परत यायचे. ही त्यांची जीवनशैली होती. आम्ही या सर्व परिस्थितीचे विश्लेषण केले. त्या डोंगराळ भागात बरीच जमीन होती. बुलडोजरने आम्ही त्यापैकी २०-३० एकर जमीनीचे सपाटीकरण केले. मग नांगरणी करुनया भागातील लोकांना बटाट्याच्या लागवडीची माहिती दिली. ती फक्त सुरुवात होती. प्रत्यक्षात जेव्हा पहिले पीक उगवले तेव्हा लोकांच्या डोळ्यांत अश्रू दाटून आले. मजुरीसोडून आपण काही तरी करू शकतो, असे त्यांना कधी वाटले नव्हते. आज तेथे नियमितपणाने शेती केली जात आहे आणि त्यातून त्यांची संपूर्ण जीवनशैली बदलली आहे. पर्यावरणाची हानी न करता, निसर्गाची हानी न करता, शोशत पद्धतीने विकासाची प्रक्रिया पुढे नेली तर ती सर्वांसाठी फायदेशीर ठरेल आणि सर्वंकष विकासाचे उद्दिष्ट साधले जाईल.

(शब्दांकन : हेमचंद्र फडके)

गौरव

इस्रोची नवी भरारी

श्रीनिवास औंधकर
खगोलशास्त्र अभ्यासक

इंडियन स्पेस रिसर्च ऑर्गनायझेशनचे नवीन स्पेडेक्स मिशन ही केवळ एक तांत्रिक उपलब्धी नाही तर ते अंतराळातील भारताचे योगदान देखील दर्शवते. या मिशनचे मुख्य कार्य दोन अंतराळ यानांना डॉक करणे (जोडणे) हे आहे. अंतराळ तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात भारताचे कौशल्य वाढवण्यासाठी ते उपयुक्त ठरेल. डॉकिंग तंत्रज्ञान ऊर्जा पर्यायांवर तसेच उच्च तंत्रज्ञान मार्गदर्शन प्रणालींवर आधारित आहे. केवळ सध्याच्या मोहिमांसाठीच महत्त्वाचे नाही, तर चंद्रावरून मातीचे नमुने परत आणण्याचे उद्दिष्ट असलेल्या चांद्रयान-४ सारख्या आगामी मोहिमांचा पायाही या मिशनच्या यशाने घातला जाईल.

इंडियन स्पेस रिसर्च ऑर्गनायझेशन अर्थात इस्रोने नुकतेच श्रीहरिकोटा येथून पीएसएलव्ही रॉकेटद्वारे आपली अत्यंत महत्त्वाकांक्षी स्पाडेक्स मिशन (स्पेस डॉकिंग एक्सपेरिमेंट) लाँच केले आणि अंतराळ संशोधनाच्या क्षेत्रातील एका नव्या अध्यायाची सुरवात झाली. इस्रोने आपल्या अंतराळ कार्यक्रमातील 'माईलस्टोन' असे म्हटले आहे. भारतीय अंतराळ स्थानकाच्या उभारणीवर आणि चंद्रावर जाणे, तेथे उतरणे, परत पृथ्वीवर पोहोचणे यांसह संपूर्ण चांद्रयान-४ मोहिमेचे यश यावर इस्रोच्या स्पॅडेक्स मिशनच्या यशावर अवलंबून असेल, असे मानले जाते. याचे कारण चांद्रयान-४ मध्ये प्रत्यक्षात अनेक मॉड्यूल्स आहेत. ते दोन वेगवेगळ्या मॉड्यूल्समध्ये एकत्रित केले जातील आणि वेगवेगळ्या वेळी लॉन्च केले जातील. यामध्ये पृथ्वीच्या कक्षेबरोबरच चंद्राच्या कक्षेतही डॉकिंग केले जाणार आहे. पीएसएलव्ही रॉकेटच्या साहाय्याने अंतराळात दोन

छोट्या यानांचे डॉकिंग करणे म्हणजेच जोडणे आणि अनडॉक करणे (वेगळे करणे) ही प्रक्रिया पूर्ण करणे हा इस्रोच्या या मोहिमेचा उद्देश आहे.

वास्तविक, या मोहिमेत एकाच रॉकेटमध्ये उपग्रहाचे दोन भाग सोडण्यात आले आहेत. पण अवकाशात ते वेगवेगळ्या ठिकाणी स्थापित करण्यात येणार आहेत. त्यानंतर त्यांना एकमेकांच्या जवळ आणून जोडले जाणार आहे. चेसर आणि टार्गेट अशी या दोन उपग्रहांची नावे आहेत. या मिशनमध्ये, चेसर लक्ष्याचा पाठलाग करेल आणि त्याच्याशी डॉक करेल. टार्गेट आणि चेजरचा वेग ताशी २८ हजार ८०० किलोमीटरपर्यंत जाणार आहे. सुमारे २० किलोमीटरपर्यंतच्या अंतरावरून चेजर

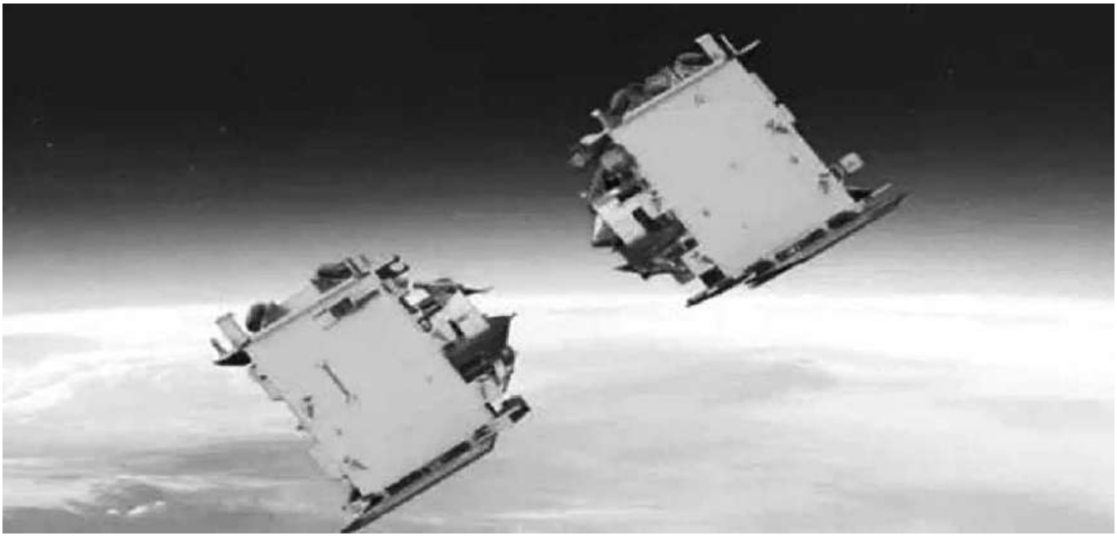

स्पेसक्राफ्ट टार्गेट स्पेसक्राप्टच्या दिशेने जाईल. त्यानंतर हे अंतर कमी होऊन ५ किलोमीटर अंतरापर्यंत पोहोचणार आहे. त्यानंतर दीड किलोमीटर आणि पुढे जाऊन ५०० मीटर होईल. जेव्हा चेजर आणि टार्गेटच्या दरम्यानचे अंतर तीन मीटरवर येईल तेव्हा डॉकिंग म्हणजे दोन्ही स्पेसक्राफ्टच्या जोडण्याची प्रक्रिया सुरू होईल. चेजर आणि टार्गेट जोडल्या गेल्यानंतर इलेक्ट्रिकल पॉवर ट्रान्सफर केले जाईल. ही सर्व प्रक्रिया पृथ्वीवरून नियंत्रित केली जाणार आहे. अंतराळातील दोन वेगवेगळ्या गोष्टींना जोडण्याचे हे तंत्रज्ञान आगामी काळात भारताला स्वतःचे अंतराळ स्थानक तयार करण्यास साहाय्यभूत ठरणारे आहे. अशा प्रकारच्या स्वदेशी डॉकिंग प्रणालीद्वारे स्पेस डॉकिंग करणाऱ्या देशांच्या निवडक गटामध्ये सामील होणारा भारत हा चौथा देश बनला आहे. सध्या या गटात अमेरिका, चीन आणि रशिया यांचा समावेश आहे. १६ मार्च १९६६ रोजी अमेरिकेने प्रथम अंतराळात डॉकिंग केले होते. सोव्हिएत युनियनने ३० ऑक्टोबर १९६७ रोजी पहिल्यांदा दोन स्पेसक्राफ्ट डॉकिंग केले होते.स्पेडेक्स मिशनसाठी प्रथमच वापरण्यात आलेल्या दोन्ही उपग्रहांची निर्मिती आणि एकत्रीकरण हे 'एटीएल' या खासगी उद्योगाकडून करण्यात आले आहे. बंगळूरमधील 'एटीएल'च्या एअरोस्पेस पार्कमध्ये या उपग्रहांची निर्मिती आणि जुळवणी करण्यात आली आहे.

इस्रोचे प्रमुख एस सोनाथ यांच्या म्हणण्यानुसार, उपग्रहांच्या डॉकिंगला सुरुवात झाली असून ही प्रक्रिया ७ जानेवारीपर्यंत पूर्ण होण्याची शक्यता आहे. या प्रयोगामुळे कक्षेतून बाहेर पडलेला आणि वेगळ्या दिशेने जाणारा उपग्रह पुन्हा कक्षेत आणण्याचे तंत्रज्ञानही इस्रोला मिळणार आहे. त्याचबरोबर निर्धारीत कक्षेतच या उपग्रहांचे सर्व्हिसिंग आणि रिफ्युलिंग करण्याचा पर्यायही उपलब्ध होणार आहे. भविष्यात उपग्रहांची दुरुस्ती, इंधन भरणे आणि अंतराळातील कचरा हटवण्यासाठीही ही

मोहीम उपयुक्त ठरणार आहे.

थोडक्यात, स्पॅडेक्स मिशन हे केवळ तांत्रिक दृष्ट्या मिळालेले यश नसून ते अंतराळ संशोधनातील भारताच्या वाढत्या प्रभावाची साक्ष देणारे आणि भविष्यातील नवी कवाडे उघडणारे आहे. दोन अंतराळ यानांना डॉक करण्याची किमया अंतराळ तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात भारताचे कौशल्य वाढवण्यासाठी उपयुक्त ठरेल.

डॉकिंग तंत्रज्ञान ऊर्जा पर्यायांवर तसेच उच्च-तंत्रज्ञान मार्गदर्शन प्रणालींवर आधारित आहे. ते अंतराळात संवादाशिवाय कार्य करेल. हे केवळ सध्याच्या मोहिमांसाठीच महत्त्वाचे नाही, तर चंद्रावरून मातीचे नमुने परत आणण्याचे उद्दिष्ट असलेल्या चांद्रयान-४ सारख्या आगामी मोहिमांचा पायाही यामुळे घातला जाणार आहे. इस्रोने या डॉकिंग तंत्रज्ञानाला'इंडियन डॉकिंग सिस्टीम' असे नाव दिले असून त्याचे पेटंटही घेतले आहे. ही मोहीम भारताच्या विज्ञान आणि नवकल्पनातील वाढत्या क्षमतेचे द्योतक असून ती भविष्यातील उपग्रह सेवा आणि आंतरग्रहीय मोहिमांसाठी महत्त्वाची ठरणारी आहे. भारतीय विज्ञान समुदायासाठी ही अत्यंत अभिमानाची बाब आहे. जागतिक स्तरावर भारतीय शास्त्रज्ञांची तांत्रिक आणि वैज्ञानिक क्षमता सिद्ध करण्यास या मोहिमेने बळकटी मिळणार आहे. स्पेडेक्स मिशन हा भारताच्या अंतराळ धोरणातील एका नवीन अध्यायाचा ओनामा आहे. तो युवकांना खगोलशास्त्राकडे, अवकाश संशोधनाकडे आकर्षित करण्यास आणि नवीन वैज्ञानिक मानसिकतेला प्रोत्साहन देणारा आहे. सुप्रसिद्ध अंतराळवीरांना सुनीता विल्यम्स यांनी ज्याप्रमाणे स्पेस क्रू लाइनरने पृथ्वीवरून निघून स्पेस स्टेशनमध्ये प्रवेश केला. त्याचप्रमाणे भारताला शिल्ड युनिट बनवायचे असून त्यासाठी डॉकिंगची गरज आहे.

चांद्रयान ३ मोहीम यशस्वी झाल्यानंतर संपूर्ण जगाने इस्रोच्या शास्त्रज्ञांची मुक्त कंठाने प्रशंसा केली होती. आता स्पाडेक्स मिशनमुळे अंतराळ संशोधकांनी नवी भरारी घेतली आहे. उपग्रह सेवा, अंतराळ स्थानक ऑपरेशन्स आणि आंतरग्रहीय शोध या क्षमता भविष्यातील मोहिमांसाठी महत्त्वपूर्ण आहेत. अंतराळ संशोधनाच्या विकासाचे अर्थकारणही यानिमित्ताने समजून घ्यायला हवे. २०२३ मध्ये ८.४ अब्ज मूल्य असलेली अंतराळ अर्थव्यवस्था २०३३ पर्यंत ४४ अब्जापर्यंत वाढण्याचा अंदाज आहे. या क्षेत्रातील गुंतवणूक १००० कोटी रुपयांवर पोहोचली असून भारत जागतिक स्तरावर आघाडीवर आहे.

भारताचे अंतराळ क्षेत्र परकीय चलन कमावणारे महत्त्वपूर्ण क्षेत्र म्हणून उदयास आले आहे. परदेशी उपग्रह प्रक्षेपित करून कमावलेल्या २२ कोटी युरोंपैकी १८.७ कोटी युरो म्हणजेचह्नएकूण ८५ टक्के हे गेल्या आठ वर्षांत कमावले आहेत. आजघडीला इस्रोच्या सेवांचा लाभ घेणाऱ्या देशांध्ये अमेरिका, फ्रान्स, जपान यांसारख्या प्रगत देशांसह अनेक विकसनशील देश समाविष्ट आहेत.

येणाऱ्या काळात इस्रो अंतराळ संशोधनाच्या क्षेत्रात यशाची नवनवीन शिखरे गाठण्याची जोरदार तयारी करत आहे. फेब्रुवारी २०२५ मध्ये व्योमित्रा ही महिला रोबोट अवकाशात प्रस्थान करणार आहे. ती गगनयान मोहिमेसाठी अंतराळवीरांसारखी कार्ये हाती घेईल. पुढील वर्षी म्हणजे २०२६ मध्ये गगनयान मिशनचे पहिले क्रू अंतराळात झेप घेतली. इस्रोच्या अंदाजानुसार २०३५ मध्ये भारताचे स्वतःचे अंतराळ स्थानक प्रत्यक्षात आलेले असेल. भारतीय स्वातंत्र्याला १०० वर्षे पूर्ण होतील तेव्हा२०४७ मध्ये भारताचा पहिला अंतराळवीर चंद्रावर उतरवण्याची महायोजनाही इस्रोच्या अजेंड्यावर आहे. कृषी, संरक्षण, जलसंपत्ती व्यवस्थापन, स्मार्ट शहरे आणि पायाभूत सुविधांच्या विकासामध्ये अंतराळ तंत्रज्ञानाचा खूप मोठा फायदा होत असल्याचे आपण आज पहात आहोत. हवामान अंदाजासाठी मिशन मौसम सारखे उपक्रम भारताच्या वाढत्या अंतराळ क्षमतांचा प्रभाव दाखवणारे आहेत. आता येणाऱ्या भविष्यात अंतराळ संशोधनाच्या कक्षा जसजशा रुंदावत जातील तसतसे लोकजीवन सुखकर करण्यासाठी नवनव्या संकल्पना राबवल्या जातील. त्याचबरोबर विश्वाच्या अफाट पसाऱ्यातील अनेक रहस्यांची उकलही होताना दिसेल. तूर्त या महामोहिमेबाबत इस्रोच्या संशोधकांचे मनःपूर्वक अभिनंदन.

अर्थकारण

दिलासादायक वर्तमान

अभिजित कुलकर्णी
आर्थिक घडामोडींचे अभ्यासक

भारतीयांच्या बचतीबाबत अलीकडील काळात चिंता व्यक्त होऊ लागली होती. याचे कारण वाढलेली महागाई, बेरोजगारी यांसह आदी कारणांळे भारतीयांच्या बचतीचा आलेख घसरत असल्याचे काही पाहण्यांधून दिसून आले होते. परंतु मावळत्या वर्षाच्या अखेरीस प्रसिद्ध झालेल्या स्टेट बँक ऑफ इंडियाच्या सविस्तर अहवालाने यावर नवा प्रकाश टाकला असून तो दिलासादायक आहे. या अहवालात देशवासीयांच्या बचतीत झालेली वाढ आणि त्यांच्या बचतीच्या पद्धतींमध्ये होणारे बदल यांचे सखोल विश्लेषण मांडण्यात आले आहे. बचतीतील वाढ ही अर्थव्यवस्था मजबूत होत असल्याचे निदर्शक मानावे लागेल.

'थेंबे थेंबे तळे साचे' ही उक्ती अर्थव्यवहारात आचरणात आणून आपल्याला मिळणाऱ्या उत्पन्नातून जमेल तेवढी रक्कम बाजूला काढून साठवत राहणे ही भारतीयांची परंपरा राहिली आहे. पूर्वीच्या काळापासून हा पैसा कधी पोस्टामध्ये, सोन्यामध्ये, बचत खात्यांमध्ये, मुदत ठेवींमध्ये गुंतवला जातो. शे-पाचशे करत करत त्यातून मोठी रक्कम उभी राहिल्यानंतर त्यातून संसारासाठी एखादी वस्तू घेणे, जमीन घेणे, सोने घेणे, घर घेणे यांसारखी उद्दिष्टे साध्य केली जातात. अगदी गावाखेड्यांमधील निम्न मध्यमवर्गीय कुटुंबांपासून ते श्रीमंत शहरी कुटुंबांपर्यंत सर्वदूर ही आर्थिक सवय शिस्तीसारखी पाळली जाते. त्यामुळेच भारत हा बचतकर्त्यांचा देश म्हणून ओळखला जात असे. २००८ मध्ये अमेरिकेतील लेहमन ब्रदर्स कोसळल्यानंतर जागतिक आर्थिक मंदीचा जो घंटानाद झाला त्याचे प्रतिध्वनी भारतापर्यंत आले; पण या मंदीची फारशी झळ भारताला बसली नाही. यामध्ये तत्कालीन राज्यकर्त्यांच्या धोरणांचा जसा मोलाचा वाटा होता तसाच भारतीयांच्या बचतीचाही हिस्सा मोठा राहिला.

नव्वदीच्या दशकामध्ये आलेल्या जागतिकीकरणाच्या लाटेनंतर 'यूज अँड थ्रो' संस्कृती बोकाळत गेली आणि अंथरूण पाहून पाय पसरा ही शिकवणूक मागे पडून चैनीचे युग आले. त्यामध्ये क्रेडिट कार्डसारखे 'आज खर्च करा, उद्या पैसे द्या' असे आमिष दाखवून भरमसाठ व्याज आकारणीद्वारे लोकांच्या खिशाला कात्री लावणारे पर्याय उपलब्ध झाले आणि अनेक भारतीयांची परंपरागत चालत आलेली आर्थिक शिस्त बिघडत गेली. दुसरीकडे वाढलेली महागाई, बेरोजगारी यांसह आदी कारणांमुळे भारतीयांच्या बचतीचा आलेख घसरु लागला. विशेषतः अलीकडील काळातील काही पाहण्यांधून भारतातील बचतीचे प्रमाण कमालीचे घटल्याचे दिसून आले होते. परंतु मावळत्या वर्षाच्या अखेरीस प्रसिद्ध झालेल्या स्टेट बँक ऑफ इंडियाच्या सविस्तर अहवालाने यावर नवा प्रकाश टाकला असून तो दिलासादायक आहे. या अहवालात देशवासीयांच्या बचतीत झालेली वाढ आणि त्यांच्या बचतीच्या पद्धतींमध्ये होणारे बदल यांचे सखोल विश्लेषण मांडण्यात आले आहे. बचतीतील वाढ ही अर्थव्यवस्था मजबूत होत असल्याचे निदर्शक मानावे लागेल. इतकेच नव्हे तर या अहवालानुसार भारताचा बचतीचा दर जागतिक सरासरीपेक्षा खूप पुढे गेला आहे.

एसबीआयचा अहवाल सांगतोय की, भारताचा बचतीचा दर सकल देशांतर्गत उत्पादनाच्या (जीडीपी) ३०.२ टक्क्यांवर पोहोचला आहे, जो जागतिक सरासरी २८.२ टक्क्यांपेक्षा दोन टक्क्यांनी जास्त आहे. जागतिक क्रमवारीत बचतीच्या बाबतीत चीन, इंडोनेशिया आणि रशियानंतर भारत चौथ्या क्रमांकावर आहे. भारतात एकूण कौटुंबिक बचतीमधील निव्वळ आर्थिक बचतीचा वाटा २०१४ मधील ३६ टक्क्यांवरून २०२१ मध्ये ५२ टक्क्यांपर्यंत वाढला. परंतु २०२२ आणि२०२३ मध्ये हा वाटा निश्चितपणे कमी झाला. परंतु देशात वित्तीय समावेशनातही वाढ झाली आहे. आजघडीला भारतात ८० टक्क्यांहून अधिक प्रौढांकडे औपचारिक बँक खाते आहे. २०११ मध्ये देशात फक्त ५० टक्के प्रौढांकडे बँक खाती होती.

बँक खात्यांचे आकडे वाढण्याचे प्रमुख कारण म्हणजे शासनाच्या कल्याणकारी योजना, ज्यांचे पैसे फक्त बँक खात्यातच जमा होतात. याचा आणखी एक मोठा फायदा म्हणजे सरकारी कल्याणकारी योजनांचा निधी थेट लक्ष्यित लोकांपर्यंत पोहोचतो. बचत करण्याची सवय भारतीयांध्ये पिढ्यानपिढ्या पसरलेली आहे. पूर्वी लोक सोन्यामध्ये गुंतवणूक करत असत. त्यानंतर बँकेतील ठेवी वाढू लागल्या. परंतु स्टेट बँक ऑफइंडियाच्या ताज्या अहवालात असे दिसून आले आहे की आर्थिक बचतीतील बँक ठेवी आणि चलन यांचा वाटा कमी होऊ लागला आहे आणि म्युच्युअल फंड आणि शेअर बाजार यासारखे गुंतवणुकीचे नवीन मार्ग उदयास येत आहेत.

डेटा दर्शवितो की शेअर्स आणि डिबेंचर्समधील घरगुती गुंतवणूक २०१४ मध्ये जीडीपीच्या ०.२ टक्के होती. ती २०२१ मध्ये वाढून एक टक्के झाली. अहवालात असेही म्हटले आहे की २०२१ पासून दरवर्षी सरासरी ३ कोटी डिमॅट खाती उघडली जात आहेत. सद्यस्थितीत देशातील डीमॅट खात्यांची संख्या १६ कोटींच्या पुढे गेली आहे. २०२४ च्या एकाजून महिन्यामध्ये ४२ लाखांहून अधिक डीमॅट खाती उघडण्यात आली. या सर्व डिमॅट खात्यांचे विश्लेषण केले असतान ३० वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या

गुंतवणूकदारांचा वाटा ४० टक्के आहे. याचाच अर्थ देशातील नवतरुण पिढी गुंतवणुकीसाठी पारंपरिक पर्यायांच्या बरोबरीने किंवा त्यांना बगल देत जास्त परतावा देणाऱ्या पर्यायांकडे वळताना दिसत आहे. काही वर्षांपूर्वीचा काळ पाहिल्यास शेअर बाजारात गुंतवणूक करणाऱ्यांची संख्या मर्यादित होती. परंतु २६ डिसेंबर २०२४ अखेरपर्यंत राष्ट्रीय शेअर बाजारातील गुंतवणूकदारांची संख्या १०.६ कोटींवर पोहोचली आहे, तर डीमॅट खात्यांच्या संख्येने २१.१ कोटींचा टप्पा ओलांडला आहे. यामधील उल्लेखनीय म्हणजे उत्तर प्रदेश, महाराष्ट्र, गुजरातमधीलनवीन गुंतवणूकदारांचा वाढीचा टक्का अनुक्रमे ३२.९ टक्के, २९.७ टक्के आणि १८.९ टक्के आहे. आणखी एक उल्लेखनीय बाब म्हणजे यामध्ये दर चार गुंतवणूकदारांपैकी एक महिला आहे. याचा अर्थ महिला या पूर्वीपेक्षा आर्थिकदृष्ट्या अधिक सक्षम झाल्या आहेतच, पण बचतीकडे त्यांचा कल वाढला असून त्यासाठी नवीन पर्याय त्या अवलंबत आहेत. एकूणच स्टेट बँक ऑफ इंडियाचा हा अहवाल भारतीयांच्या बचतीबाबत आणि देशाच्या अर्थव्यवस्थेबाबत सकारात्मक संदेश देतो.

गेल्या अनेक महिन्यांपासून म्युच्युअल फंडात लोक जोमाने गुंतवणूक करत आहेत. म्युच्युअल फंडातील गुंतवणूक आता अनेकांच्या पसंतीस पडताना दिसत आहेत. यामध्ये एसआयपी म्हणजेच सिस्टीमॅटिक इनव्हेस्टमेंट प्लॅन हा सर्वाधिक लोकप्रिय बनलेला दिसत आहे. नुकत्याच जारी करण्यात आलेल्या आकडेवारीनुसार एसआयपीद्वारे म्युच्यूअल फंडांमध्ये करण्यात आलेल्या गुंतवणुकीचा आकडा २५ हजार कोटी रुपयांच्या पुढे गेला आहे. एसआयपीच्या माध्यमातून होणारी गुंतवणूक वाढल्याने लोक आता शिस्तबद्ध पद्धतीने गुंतवणूक करून संपत्ती वाढविण्यास प्राधान्य देत आहेत. शेअर बाजारातील गुंतवणूक म्हणजे लाखांचे बारा हजार हा गैरसमज कोरोनानंतरच्या काळात बऱ्याच अंशी दूर होत आहे. हे सकारात्मक आर्थिक परिवर्तन म्हणावे लागेल. अर्थात, यामुळे शेअर बाजारातील जोखीमेबाबत गाफिल राहून चालणार नाही हेही लक्षात घ्यावे लागेल. त्यामुळे गुंतवणूक सल्लागारांच्या मार्गदर्शनानेच शेअर बाजारात किंवा म्युच्युअल फंडांमध्ये गुंतवणूक करणे आवश्यक आहे. पण तूर्त तरी भारतीयांच्या बचतीचे वाढते प्रमाण हे अर्थव्यवस्थेसाठी पोषक आहे आणि हाच कल २०२५ मध्येही कायम राहील असे दिसते.

‘मॅक’ची वार्षिक सभासद वर्गणी मिळणे बाबत

महोदय,

‘मॅक’च्या सभासद बंधू-भगिनींना विनंती करण्यात येते की, ज्या सभासदांची **वार्षिक सभासद वर्गणी** संस्थेकडे जमा करावयाची राहिलेली आहे अशा सभासदांनी **लवकरात-लवकर मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन ऑफ कागल-हातकणंगले** या नावाने चेक काढून संस्थेकडे जमा करून संस्थेस सहकार्य करावे ही नम्र विनंती.

कळावे,

आपले विश्वासू,

श्री. अमृतराव यादव	**श्री. सुरेश क्षीरसागर**	**श्री. विठ्ठल पाटील**	**श्री. मोहन कुशिरे**
ऑन. ट्रेझरर	ऑन. सेक्रेटरी	उपाध्यक्ष	अध्यक्ष

भाष्य

नव्या पानावर लिहू नवे काही...

योगेश मिश्र
ज्येष्ठ पत्रकार-विश्लेषक
लखनऊ

प्रत्येक वर्षी आपल्या सर्वांच्या वैयक्तिक कामगिरींच्या यादीत काही ना काही जोडले जाते. प्रत्यक्षात बदलासाठी केवळ एका क्षणाची गरज असते, वर्षाची नाही. यशासाठी फक्त एक क्षण पुरेसा असतो, परंतु आपण क्षण साजरा करत नाही, आपण दिवस आणि वर्ष साजरे करतो. हा प्रघात अनंत काळापासून चालत आलेला आहे. जे काही मिळाले त्याच्यावरच आपण थांबत नाही, पुढेही सुरूच राहते. पण मिळालेले यश केवळ एका व्यक्तीपुरते नसते. एकार्थाने समाज आणि त्याहीपुढे जात देशाचे देखील असते. देश शाश्वत आहे आणि मानव नश्वर. देशाचे टप्पे कधीच संपत नाहीत. पण वर्तमानात आपल्या देशाचे नवे टप्पे कोणते आहेत याबाबत विचार करताना स्थिरावून जातो. कारण 'मौसम बदले, न बदले नसीब' या गीतानुसार आपली स्थिती आहे.

मावळत्या वर्षाला अखेरचा निरोप देऊन नव्या वर्षात आपण नुकतंच पर्दापण केलं. आपल्या सगळ्यांच्या आयुष्यात किती नवीन वर्ष आली आणि गेली; येणाऱ्या काळात आणखी किती वर्षे येतील कोण जाणे! पण मागे जाणाऱ्या प्रत्येक वर्षागणिक आपल्या सर्वांच्या वैयक्तिक कामगिरींच्या यादीत काही ना काही नवे जोडलेलेअसते. प्रत्यक्षात बदलासाठी केवळ एका क्षणाची गरज असते, वर्षाची नाही. यशासाठी फक्त एक क्षण पुरेसा असतो, परंतु आपण क्षण साजरा करत नाही, आपण दिवस आणि वर्ष साजरे करतो. आपण जुने विसरतो आणि पुढच्या यशाचा विचार करू लागतो. हा प्रघात अनंत काळापासून चालत आलेला आहे. जे काही मिळाले त्याच्यावरच आपण थांबत

नाही, पुढेही सुरूच राहते. परंतु मिळालेले यश केवळ तुच्या माझ्या किंवा कोणत्याही एका व्यक्तीचे नाही तर एकार्थाने समाज आणित्याहीपुढे जात देशाचे देखील असते. वैयक्तिक मैलाच्या दगडाप्रमाणेच (माइलस्टोन) देशानेही एका मैलाच्या दगडावरून दुसऱ्या टप्प्यावर गेले पाहिजे. कारण सरतेशेवटी देश शाश्वत आहे आणि मानव नश्वर. त्यामुळे देशाचे टप्पे कधीच संपत नाहीत. असे असले तरी वर्तमानात आपल्या देशाचे नवे टप्पे कोणते आहेत? आपण नव्या वर्षात कोणत्या यशाची वाट पाहणार आहोत? आपल्याला कोणते टप्पे मोजायचे आहेत? याचा विचार केल्यास काय दिसते? आर्थिक-भौतिक बाबतीत काही बदल जरुर दिसतील. पण उर्वरितांचेकाय? 'मौसम बदले, न बदले नसीब' अशी स्थिती आहे. अनेक वर्षे सरली तरी आपण जातीपातीचा विळखा तोडू शकलेलो नाहीत. आपण चंद्राला स्पर्श केला, परंतु उसवत चाललेली सामाजिक वीण घट्ट करु शकलेलो नाहीत. उलट ती अधिकच उसवत चालली आहे.

आपण जगातील आघाडीच्या अर्थव्यवस्थेत स्थान मिळवण्याच्या गोष्टी करत आहोत, परंतु ८० कोटी लोकांना मोफत धान्य वाटप करण्याच्या स्थितीतून अजूनही बाहेर आलेलो नाही. आपण जगातील लोकशाहीचे आदर्श मॉडेल बनलो असलो तरी ईव्हीएमबाबत निर्माण होणाऱ्या प्रश्नचिन्हाला पूर्णविराम देण्यात यश मिळवले नाही. अनेक वर्षे गेली परंतु आपण प्रत्येक नागरिकांसाठी समानपणे कायद्याची अमलबजावणी, तातडीने न्याय, सुरक्षित प्रवास, कौशल्यानुसार काम, स्वच्छ हवा, स्वच्छ पाणी, समान वागणूक, उपचार, सुरक्षित रस्ते अशा अनेक आघाडीवर यश मिळवू शकलेलो नाही.

अनेक दशकांपासून काही गोष्टी त्याच-त्याच रुपात आपण ऐकत आहोत की वाल्याचा वाल्मिकी झाला... द्रौपदीला पाच पती होते... अकबर यांनी जोधाबाई यांच्याशी विवाह केला होता... महात्मा गांधी यांनी देशाची फाळणी केली.... शिष्य अर्जुनला निष्णात धर्नुधारी करण्यासाठी गुरू द्रोण यांनी एकलव्याचा अंगठा मागितला.... कारण एकलव्य हा निषाद समाजातील होता....जयचंद देखील गद्दार होता. यासारख्या अनेक गोष्टी अनेक वर्षांपासून सांगितल्या जात आहेत. यातील सत्य काय, असत्य काय हे आजपर्यंत समजू शकले नाही. पण अशा गोष्टीतून सामाजिक दुभंग निर्माण होत आहे याची आपल्याला फिकिरही नाहीये.

एकीकडे आसक्ती खूप दिसत असली तरी नैराश्यही अनेक प्रकारचे दिसत आहे. या सर्व पार्श्वभूमीवर २०२५ कडून खूप अपेक्षा आहेत. कर्तृत्वाची ऊर्मी संपलेली नाही. नव्या वर्षात आरक्षणासारखे संवेदनशील विषय सोडवण्यासाठी आपले राज्यकर्ते आणि न्यायपालिका पुढाकार घेईल का? आपल्या सुदैवाने असा पुढाकार घेतला तरी त्यांचा निर्णय मान्य केला जाईल का? रामजन्मभूमीच्या अंतिम निकालानंतर दाखवलेली सामाजिक सामूहिक शहाणीव देशात दिसेल का? याची उत्तरे आपल्याला शोधावी लागतील. पण या संवेदनशील विषयावरुन होणारे तणाव थांबले पाहिजेत.

दुसरी गोष्ट खासदार आणि आमदारांनी खरे लोकसेवक होऊन केवळ एका टर्मसाठी निवृत्ती वेतन घ्यायला हवे.

नेत्यांनी पक्ष बदलण्यापूर्वी अधिकाऱ्यांप्रमाणेच ‘कुल ऑफ टाइम’ करावा. जातीच्या आधारावर राजकारण करणाऱ्या पक्षांवर निर्बंध लादले पाहिजेत. राज्यघटनेचा पुरस्कार करणाऱ्या पक्ष आणि नेत्यांनी उपपंतप्रधान,उपमुख्यमंत्रीपदासारखी घटनाबाह्य पदे निर्माण करू नयेत आणि त्यांची नियुक्ती देखील करू नये. राखीव जागांवर कोणालाही एकापेक्षा अधिक वेळा निवडणूक लढण्याची संधी मिळू नये. एकदा तो जिंकला किंवा एखादा कार्यकाळ पूर्ण केला की त्याला सर्वसाधारण जागेवर निवडणुकीच्या मैदानात उतरवावे. अल्पसंख्याक हा शब्द जो मुस्लिम समुदायासाठी रुढ झाला आहे, त्याचा वापर थांबवावा. कारण हा शब्द राज्यघटनेचे प्रतिनिधीत्व करत नाही. महापौरांप्रमाणेच जिल्हा परिषद, पंचायत समितीच्या अध्यक्षांची निवडणूक थेटपणे जनतेतून व्हावी. लांगुलचालन बंद व्हावे. फुकटची आश्वासने देऊन निवडणूक जिंकण्याचे प्रस्थ बंद व्हावे. भेसळीविरोधातील अभियान प्रामाणिकपणे सरकारच्या अजेंड्यावर यायला हवे. देशातील किमान एखादे शहर तरी विकासाच्या सर्व निकषावर पात्र ठरेल. महापुरुषानां एकमेकांविरुद्ध लढविण्याची परंपरा खंडीत व्हावी. नेत्यांचे मन मोठे व्हावे आणि त्यांनी तारतम्यांने बोलावे. माध्यमांना देखील अजेंड्यापलिकडे जात गुणवत्तेनुसार काम करण्याचे बळ मिळावे. वायफख बडबडींना आणि कृतींना थारा देऊ नये. मुलांचे गुगल अंकलवरचे अवलंबित्व कमी व्हावे. लोकांनी मोबाईलवर अवलंबून न राहता त्याचा गरजेसाठीच वापर करावा. क्रिकेट हा उद्योग होण्याऐवजी खेळ व्हावा. मुले अणि तरुणांनी केवळ खेळ पाहण्यापेक्षा त्यांनीही मैदानात उतरावे. अपेक्षांची ही यादी ही कधीच संपणार नाही. मात्र एवढीच अपेक्षा की यावर्षी काही अपेक्षा पूर्ण व्हाव्यात. २०२५ साल म्हणजे २०५० चा टप्पा गाठण्यासाठीच्या निम्म्या प्रवासावर आहोत. या प्रवासात २०४७ चा महत्त्वाचा टप्पा येणार आहे. तेव्हा भारत देश विकसित म्हणून जागतिक पटलावर दिमाखात नावारुपाला यावा असा संकल्प करण्यात आला आहे. या संकल्पाच्या दिशेने सामूहिक प्रयत्नांची पराकाष्ठा करुया, हीच सर्वांना शुभेच्छा !

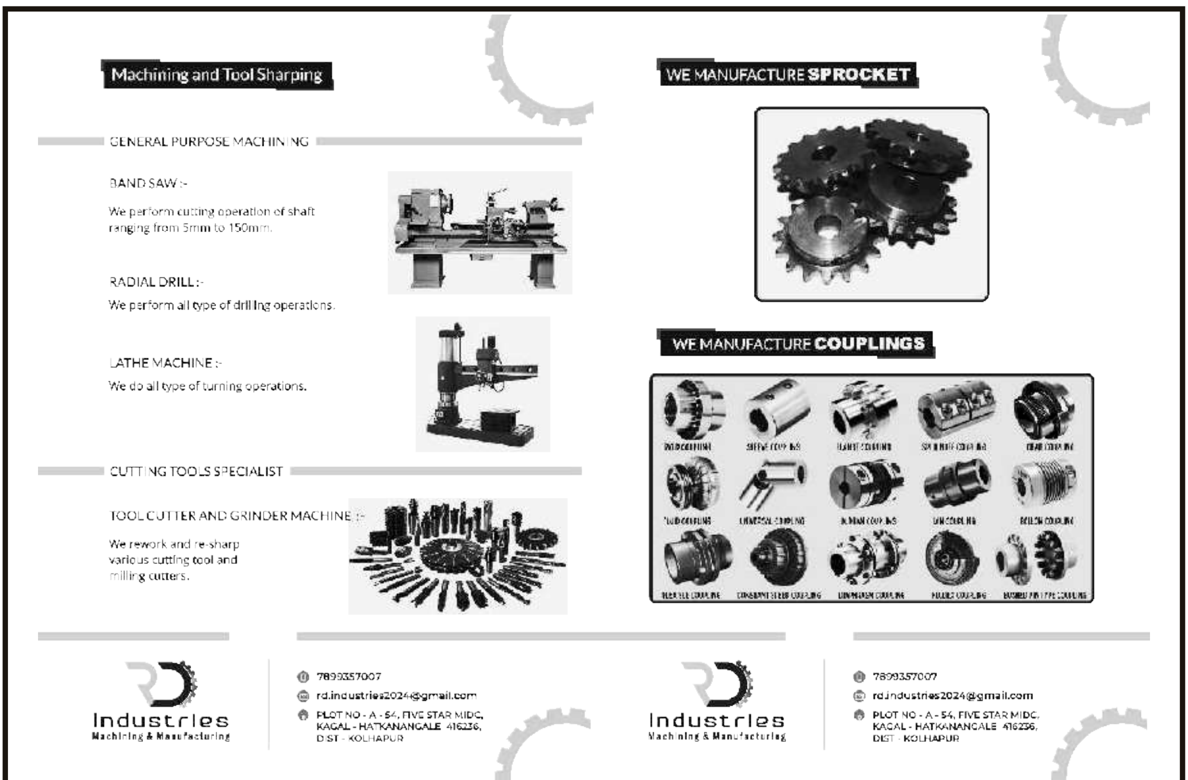

विचारवेध

युद्ध आमचे सुरू....

महेश कोळी
संगणक अभियंता

सायबर गुन्हेगारीचा विळखा दिवसेंदिवस घट्ट होत चालला आहे. यामध्ये ऑनलाईन फसवणुकीपासून नव्याने दाखल झालेल्या डिजिटल अरेस्टपर्यंत अनेक प्रकारचे गुन्हे उघडकीस येताहेत. गृहमंत्रालयाच्या सायबर क्राईम मॉनिटरिंग एजन्सीच्या अहवालानुसार नोव्हेंबर २०२४ पर्यंत देशात सायबर फसवणुकीच्या बारा लाख तक्रारी आल्या होत्या. वाढत्या सायबर गुन्ह्यांबाबत अलीकडेच विद्यापीठ अनुदान आयोगाने एक प्रभावी मोहीम सुरू केली आहे. याअंतर्गत विद्यापीठे आणि महाविद्यालयांमध्ये शिकवणारे शिक्षक, विद्यार्थी आणि इतर कर्मचाऱ्यांचा समावेश करण्यात आला असून, त्यांच्यासाठी सायबर धोके टाळण्यासाठी एक पुस्तिकाही तयार करण्यात आली आहे. या हँडबुकमध्ये सायबर हल्ले टाळण्यासाठी काय करावे आणि काय करू नये हे सविस्तरपणे सांगण्यात आले आहे. या मोहिमेत सहभागी होऊन विद्यार्थी, शिक्षक आणि कर्मचारी केवळ स्वत:लाच नव्हे तर संस्था आणि देशालाही सुरक्षित ठेवण्यास मदत करू शकतात.

देशातील सायबर गुन्ह्यांध्ये सातत्याने होणारी वाढ सरकार आणि सर्वसामान्यांसाठी चिंतेचा विषय आहे. शासनाच्या नियामक संस्था आणि गुप्तचर यंत्रणा सातत्याने सक्रिय असल्या तरी गुन्हेगारी नवनवीन पद्धतींद्वारे आपले धोकादायक मनसुबे राबवण्यात गुंतलेले आहेत. हे संकट जगभरात असले तरी देशात डिजिटलायझेशनच्या विस्तारासाठी केल्या जाणाऱ्या सुनियोजित प्रयत्नांना यश मिळू

लागल्यानंतर हे गुन्हे वाढले आहेत. इंडियन सायबर क्राइम को-ऑर्डिनेशन सेंटरने जाहीर केलेल्या आकडेवारीनुसार, २०२४ च्या सप्टेंबर महिन्यापर्यंत देशात सायबर फसवणुकीमुळे ११,३३३ कोटी रुपयांचे नुकसान झाले होते.. आश्चर्यकारक बाब म्हणजे या काळात स्टॉक ट्रेडिंग घोटाळ्याच्या सर्वाधिक २.२५ लाख तक्रारी प्राप्त झाल्या असून सुरे ४.५ हजार कोटी रुपयांचे नुकसान झाले आहे. यावरून देशात सायबर गुन्ह्यांची व्याप्ती किती विस्तारली आहे, हे लक्षात येते. गृहमंत्रालयाच्या सायबर क्राई मॉनिटरिंग एजन्सीच्या अहवालानुसार नोव्हेंबर २०२४ पर्यंत देशात सायबर फसवणुकीच्या बारा लाख तक्रारी आल्या होत्या, त्यापैकी ४५ टक्के प्रकरणे म्यानमार, लाओस आणि कंबोडिया इत्यादी देशांतून घडली होती. अशा प्रकारे, ऑनलाइन आर्थिक सेवांमध्ये सायबर चोरांचे जाळे ग्राहकांसाठी सतत त्रासदायक ठरत आहे. मोबाईल स्पायवेअर हे देखील एक मोठे आव्हान बनत आहे, जे गुप्तपणे ग्राहकांची आवश्यक माहिती चोरते आणि त्याच्या मदतीने आर्थिक फसवणूक केली जाते.

रेल्वे, अखिल भारतीय आयुर्विज्ञान संस्थाच (एम्स) नाही तर सेंट्रल डिपॉझिटरी सर्व्हिसेस लिमिटेड (सीडीएसएल) सारख्या संस्था देखील हॅकरच्या तावडीत सापडताना दिसतात. सायबर सिक्युरिटी फर्म इंडसफेसच्या अहवालानुसार, भारतातच सर्वाधिक सायबर हल्ले होत असल्याचे म्हटले आहे. डिजिटल युगात डेटा आता खूपच महत्त्वाचा झाला आहे. या कारणांमुळेच सर्वसामान्य नागरिकांचा डेटा चोरी मार्गाने विकण्यासाठी देखील एक मोठे नेटवर्क तयार झाले आहे. सध्याच्या काळात सरकारी धोरण आणि सामरिक महत्त्वाचा डेटा खूपच संवेदनशील समजला जात आहे. शत्रू देशांचे लक्ष या डेटावर राहते आणि ते हॅकरच्या मदतीने त्याची चोरी करण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न करत असतात. एकुणातच अंतर्गत सुरक्षा आणि शत्रू देशांपासून स्वत:चा डेटा वाचविण्यासाठी सायबर सुरक्षेकडे विशेष लक्ष देण्याची गरज निर्माण झाली आहे.

अलीकडच्या काळात सायबर गुन्ह्यांध्ये डिजिटल अरेस्ट ही एक नवीन पद्धत जोडली गेली आहे. याद्वारे देशाच्या आर्थिक नियामक संस्था आणि पोलिसांच्या नावावर लोकांकडून कोट्यवधी रुपये वसूल केले जात आहेत. सायबर हल्ल्यांसोबतच ऑनलाइन फसवणूक

आणि लैंगिक शोषणाची प्रकरणेही समोर येत आहेत. याशिवाय, डेटा चोरी, रॅन्समवेअर, ऑनलाइन द्वेष पसरवणे, सायबर गुंडगिरी आणि नागरी सेवा आणि रुग्णालयांवरील हल्ल्यांची प्रकरणे सतत समोर येत आहेत. यात शत्रू देशांकडून देशाची अर्थव्यवस्था आणि अंतर्गत सुरक्षेला हानी पोहोचवण्याच्या प्रयत्नांचाही समावेश आहे. इतके सर्व घडूनही सायबर गुन्ह्यांना आळा घालण्यासाठी देशात वेगळा कडक कायदा नाही. दुसरीकडे आयटी कायद्यात सुधारणा करून आणलेल्या तरतुदी या सायबर गुन्ह्यांना आळा घालण्यात पूर्णपणे यशस्वी होत नाहीत.

याबाबत अलीकडेच यूजीसी अर्थात विद्यापीठ अनुदान आयोगाने एक प्रभावी मोहीम सुरू केली आहे. याअंतर्गत विद्यापीठे आणि महाविद्यालयांध्ये शिकवणारे शिक्षक, विद्यार्थी आणि इतर कर्मचाऱ्यांचा समावेश करण्यात आला असून, त्यांच्यासाठी सायबर धोके टाळण्यासाठी एक पुस्तिकाही तयार करण्यात आली आहे.

एकूण १२६ पानांच्या या हँडबुकमध्ये सायबर हल्ले टाळण्यासाठी काय करावे आणि काय करू नये हे सविस्तरपणे सांगण्यात आले आहे. जसे की, इंटरनेट वापरताना कोणत्याही ॲप किंवा वेबसाइटवर विशास न ठेवणे, मोबाइल किंवा लॅपटॉप वापरताना त्यावर अँटी-व्हायरस ठेवणे, अधिकृत स्टोअरमधून तपासल्यानंतरच कोणतेही ॲप किंवा सॉफ्टवेअर खरेदी करणे, वेगवेगळ्या इंटरनेट खात्यांसाठी वेगवेगळे पासवर्ड ठेवणे बदलणे इ. तुमचा वैयक्तिक तपशील आणि आर्थिक व्यवहाराचा पिन सोशल मीडिया किंवा व्हॉट्सॲपवर शेअर करू नका, स्पॅम ई-मेल किंवा संशयास्पद फ्रेंडशिप रिक्वेस्टला प्रतिसाद देऊ नका आणि अज्ञात स्त्रोतांकडून आलेल्या मेसेजवर क्लिक करू नका असा सल्लाही दिला आहे.

सायबर तज्ज्ञांच्या मदतीने तयार करण्यात आलेल्या या हँडबुकमध्ये सायबर सुरक्षेशी संबंधित कायदेशीर बाबी, देशातील सायबर गुन्ह्यांशी संबंधित कायदे आणि शिक्षेचे स्पष्टीकरण तर आहेच, शिवाय सायबर हल्ला झाल्यास संबंधित प्राधिकरणाकडे तक्रार कशी करावी हेही सांगितले गेले आहे.

खरे तर, सायबर हल्ल्यांना बळी पडलेल्यांमध्ये मोठ्या संख्येने उच्च शिक्षणाशी संबंधित विद्यार्थी आहेत. कारण ते त्यांच्या दैनंदिन कामात अँड्रॉइड मोबाईल, संगणक आणि लॅपटॉपचा अधिक वापर करतात. ही पढी सायबर प्रकरणांध्ये तुलनेने अधिक कुशल असल्याने, त्यांना विद्यापीठ कॅम्पसमध्ये मिळालेली माहिती त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांसह आणि ओळखीच्या व्यक्तींसोबतही शेअर करता येते.

आयोगाच्या म्हणण्यानुसार, शैक्षणिक आणि प्रशासकीय कामात डिजिटल प्लॅटफॉर्मवर अधिक अवलंबून राहिल्यामुळे सायबर सुरक्षेकडे लक्ष देणे इतके महत्त्वाचे झाले आहे. या मोहिमेत सहभागी होऊन विद्यार्थी, शिक्षक आणि कर्मचारी केवळ स्वत:लाच नव्हे तर संस्था आणि देशालाही सुरक्षित ठेवण्यास मदत करू शकतात. युजीसीने सर्व विद्यापीठे आणि महाविद्यालयांच्या प्रमुखांना याबाबत व्यवस्था करण्यास सांगितले आहे. देशात सायबर गुन्ह्यांविरोधात जनजागृती करण्यासाठी ही मोहीम अत्यंत उपयुक्त ठरू शकते.

याखेरीज सायबर गुन्ह्यांना पूर्णपणे आळा घालण्यासाठी केंद्र सरकारने स्थापन केलेले सायबर समन्वय केंद्र अधिक प्रभावी करण्याची गरज आहे. अलीकडेच या केंद्राने दक्षिण पूर्व आशियातील सायबर गुन्हेगारांवर अंकुश ठेवण्यासाठी पुढाकार घेतला होता. पण सायबर गुन्ह्यांची वाढती संख्या पाहता या संकटाचा मुकाबला करण्यासाठी सरकारने कठोर कायदे करणे आवश्यक आहे, परंतु हे गुन्हे टाळण्यासाठी नागरिकांना देखील जागरूक करणे आवश्यक आहे. यामध्ये सायबर कंट्रोलिंग पोलिस दलाची गरज केंद्र आणि राज्य पातळीवरही जाणवत आहे.

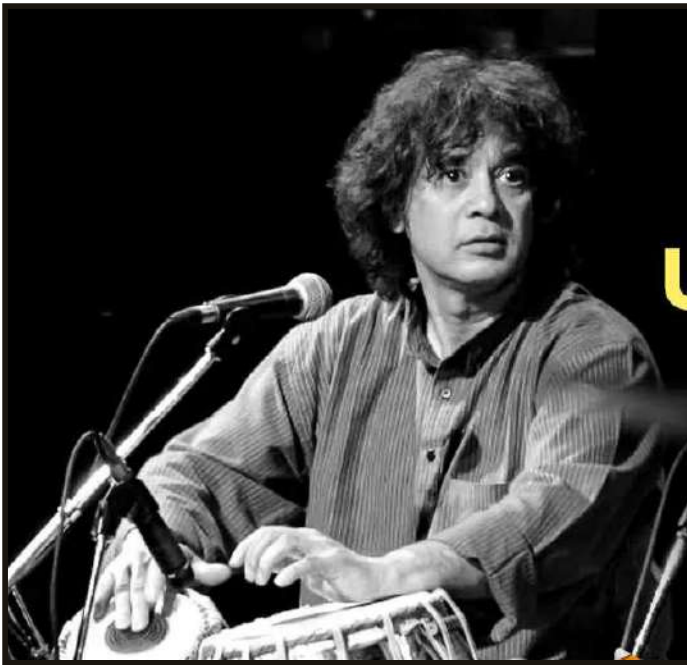

अलविदा उस्ताद !

जागतिकीकरण, माहिती-तंत्रज्ञान आणि कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या या वेगवान जागतिकीकरण युगातही भारतीय शास्त्रीय संगीताची महती आणि महत्त्व अद्याप टिकून आहे. पंडित रविशंकर, विलायतखाँ, अल्लारखाँ, शिवकुमार शर्मा, हरिप्रसा चौरसिया, भीमसेन जोशी, पंडित जसराज अशा अनेक गायक-वादकांनी भारतीय संगीताचे सूर देश-विदेशांत पोहोचवले. शास्त्रीय संगीतात सूर आणि ताल या दोन्हीना महत्त्व असते. हे दोन्ही जुळले नाहीत, तर वातावरण बेसुरे होते. सुरांना तालाची साथ नसेल, तर मजाच येत नाही. मात्र, केवळ तालालाही एक स्वतंत्र महत्त्व आणि लय असते. जगप्रसिद्ध तबलावादक झाकीर हुसैन यांच्या निधनामुळे सूर पोरके झाले आहेत आणि असंख्य रसिकांच्या दृष्टीने जीवनातील तालच स्तब्ध झाला आहे. भारतातील महान तबलावादकांचा विचार केला, तर पंडित अनोखेलाल मिश्र, अमीर हुसेन खाँ, अहमदजान थिरकवा, इनाम अली खाँ, पंडित किशन महाराज, खाप्रूमाम पर्वतकर, ज्ञानप्रकाश घोष, नत्थूखाँ, निखिल घोष, निझामुद्दीन खाँ, मेहबूबखान मिरजकर, कोल्हापूरचे बाळूभाई रुकडीकर, सामता प्रसाद अशा अनेकांचा उल्लेख आवर्जून करावा लागेल. यात आणखी एक नाव आहे, ते अर्थातच झाकीर हुसैन यांचं अब्बाजान उस्ताद अल्लारखाँ यांचे. आपल्या अब्बाजानच्या तालमीतच झाकीर तयार झाले. उस्ताद अल्लारखाँ हे आंतरराष्ट्रीय कीर्तीचे भारतीय तबलावादक आणि श्रेष्ठ कलावंत. झाकीर हे नेहमी आपल्या अब्बाजानच्या आठवणी जाहीर कार्यक्रमांतूनही सांगत असत. अल्लारखाँ वयाच्या बाराव्या वर्षीच घर सोडून लाहोरला गेले होते. तेथे पंजाब घराण्याचे उस्ताद मियाँ कादीरबक्ष यांच्याकडून त्यांना तबलावादनाचे धडे घेतले. त्यानंतर पतियाळा घराण्याचे उस्ताद आशिक अली खाँ यांच्याकडून त्यांनी रागदारी संगीताचे शिक्षण घेतले. १९४० साली अल्लारखाँ मुंबईत नभोवाणी केंद्रावर तबलावादकाची नोकरी पत्करली आणि त्याचवेळी ठिकठिकाणी तबलावादनाचे कार्यक्रम करण्यास सुरुवात केली. १९४३ ते १९४८ दरम्यान ए. आर. कुरैशी या नावाने अल्लारखाँनी चित्रपटांना संगीत दिले. आपल्या अब्बाजानच्या या संपूर्ण जीवनापासून झाकीर यांनी प्रेरणा घेतली होती. अल्लारखाँ हे बनायक-बजायक-बतायक अशा दुर्मीळ

गुणांनी सिद्ध होते. ताल व लयकारीची सूक्ष्म जाणीव व चौकस बुद्धिमत्ता जशी अल्लारखाँकडे होती, तशीच ती झाकीन यांच्याकडेही होती. अल्लारखाँ यांनी जगद्विख्यात सतारवादक पंडित रविशंकर यांच्याबरोबर जपानमध्ये एक कार्यक्रम केला. तो चांगलाच रंगला आणि पुढे या जोडीने जगभर अनेक कार्यक्रम केले. पाश्चात्त्य संगीत रसिकांत भारतीय संगीत लोकप्रिय करण्यात या दोन दिग्गजांची कामगिरी मोलाची आहे, याचा झाकीर यांना अभियान होता. त्यांनी स्वतःही हीच परंपरा पुढे नेली.

अल्लारखाँ व झाकीर या पिता-पुत्रांची तबलावादनाची जुगलबंदी यादगार ठरली. तबलावादनात हजरजबाबी साथसंगत हे झाकीर यांचे वैशिष्ट्य होते. शिवाय ते मूळ वादकाच्या रचनेला अनुसरून संगत करत. अल्लारखाँसाहेबांनी कायदे, तिपल्ली, गत चक्रदार, तुकडे, चलने, विविध विरामांच्या तिहाया यांची निर्मिती केली. पाऊण मात्रेच्या विरामाच्या तिहाईच्या निर्मितीचे श्रेय अल्लारखाँ यांच्याकडे जाते आणि हेच तंत्र झाकीर यांनीही अवगत करून घेतले होते. पंधरा मात्रांची सवारी, अकरा मात्रांची चारतालाची सवारी, नऊ मात्रांचा मत्रताल, तेरा मात्रांचा जयताल अशा अनेक तालांत अल्लारखाँ यांच्याप्रमाणेच झाकीरही स्वतंत्ररीत्या वादन करत आणि साथसंगतही करत. अगदी शिशुवयापासून झाकीर यांचे सूर-तालाशी अनोखे बंध निर्माण झाले होते. बालवयात दुधाच्या बाटलीवर बोटे फिरवत ताल धरणारे झाकीर, वयाच्या तिसऱ्या वर्षीच पाखवाज शिकू लागले. अल्लारखाँ रात्री मैफलीनंतर उशिरा परतल्यावर झाकीर त्यांच्या हाताखाली तबलावादनाचे धडे घेऊ लागले. वयाच्या सातव्या वर्षी झाकीर यांनी आपली पहिली मैफल केली, तेव्हा त्यांना चक्क पाच रुपयांचे मानधन मिळाले होते ! परंतु त्या पाच रुपयांची किंमत त्यांच्या दृष्टीने आयुष्यभर खूप मोठी राहिली. यथावकाश भीमसेन जोशी, जसराज, शिवकुमार शर्मा यांच्याबरोबर त्यांची साथसंगत गाजू लागली. सोलोवादन, फ्युजन आणि साथसंगत या तिन्ही प्रकारांवर झाकीर यांची पकड होती. गिरिजादेवींचा टप्पा, ठुमरी वा झुला असो की भीमसेन यांचा अभंग किंवा जसराजजींचे भजन, या साऱ्या प्रकारांत झाकीर यांची साथ वैशिष्ट्यपूर्ण सिद्ध झाली. झाकीर हे वीस वर्षांचे असताना, पंडित रविशंकर यांच्या आग्रहावरून अमेरिकेत गेले आणि तेथे त्यांच्या मैफली झाल्या. केवळ भारतीय संगीतच श्रेष्ठ, असा अहंगंड न मानता, जगातील विविध संगीत प्रवाहांशी त्यांनी आपले नाते जोडले. जॉन मॅक्लॉलीन, मिकी हर्ट, हर्बी हंकॉक, एरिक हर्लंड अशा दिग्गज कलावंतांबरोबर झाकीर यांनी सहवादन केले. झाकीर यांनी वसंतराव देशपांडे यांना पुण्यात तबल्याची साथ केली, त्याचप्रमाणे त्यांचा नातू राहुल देशपांडे यांनाही. तसेच राहुल शर्मा, राकेश चौरसिया या नव्या पिढीबरोबरही झाकीर यांचे सूर जुळले. झाकीर यांची बोटे तबल्यावर अक्षरशः एखाद्या जादूगाराप्रमाणे चालत. जेव्हा मैफलीची रंगत वाढे व द्रुतलय सुरू होई, तेव्हा आपल्या केसांची झुलपे उडवत कमालीच्या प्रसन्न मूडमध्ये झाकीर तबला वाजवत, तेव्हा शेकडो रसिक अक्षरशः मंत्रमुग्ध होत असत. झाकीर यांनी तीन ग्रॅमी पुरस्कार पटकावले होते आणि दिसायला देखणे असल्यामुळे त्यांनी डझनभर चित्रपटांमध्ये भूमिकाही केल्या होत्या. मर्चंट आयव्हरी यांच्या गाजलेल्या 'हिट अँड डस्ट'मध्ये त्यांची भूमिका होती. त्याचप्रमाणे सई परांजपेंच्या'साज'चित्रपटातही ते होते. प्रयोगशीलता, अंगभूत प्रतिभा आणि जोमदार वादनशैली यामुळे एकल तबलावादनाला स्वतःची एक ओळख मिळवून देण्यात झाकीर यांचा सिंहाचा वाटा होता. झाकीर यांनी असंख्य शिष्य घडवले आणि अनेक सामाजिक कामांसाठी मदतही केली. कमालीचा सहृदय आणि माणुसकी असलेला हा कलाकार एकप्रकारे हिंदू-मुस्लिम सांस्कृतिक एकतेचे प्रतीक बनला होता. सध्याच्या प्रदूषित वातावरणात झाकीर हुसैन यांच्यासारख्या कलावंतांचे निघून जाणे, हे काळजाला जखम करून जाणारे आहे. अलविदा उस्ताद!

GREEN MIND CREATORS ™

GMC Enviro Engineers Private Limited

Office : Chandrakiran Colony, Survey No. 37/19/ Plot No. 3, Behind Shantiniketan School Ambika Nagar, A/p - Morewadi, Tal - Karveer, Dist - Kolhapur, Maharashtra - 416004

Mob.: +91 9921190356 | +91 9765666011

gmcpl.kop@gmail.com | gmc.eepl@gmail.com

www.gmcenviro.com

SERVICES

MPCB Consent and Compliance:

- Consent (Establish, Operate, Renewal)
- Hazardous Waste Annual Return (Form 4)
- Environmental Status Reports (Form 5)
- Extended Producer Responsibility (EPR)
- Biomedical Waste Authorization and Annual Return
- Authorization & registration for importing and Recycling of hazardous waste from MoEF / CPCB
- Environmental Testing / Monitoring

Sustainable Environmental :

- ESG : Environment, Social & Governance
- BRSR : Business Responsibility & Sustainability Reporting
- Corporate Social Responsibility (CSR)
- Life Cycle Assessments (LCA)
- Environmental Auditing and Green Audit
- Carbon/ Water/Ecological Footprint
- Green Belt Development (GBD)

Environmental Clearance Consultancy:

- Environmental Impact Assessment Studies
- Environment Management Plan (EMP)
- Disaster Management Plan (DMP)
- Air Quality / Noise modeling
- GIS and RS Study
- Traffic Impact Assessment Studies
- NoC form Central Ground water Authority (CGWA)
- Hydro-geological Studies
- No Increase in Pollution Load (NIPL) Consent
- Six Monthly Post EC Compliance
- Mining Plan Preparation
- NOC for height clearance from Airport Authority of India (AAI)

Factory License and Compliance :

- Factory Safety Audits
- HAZOP Analysis (Hazard And Operability Study)

TURNKEY PROJECT

- Effluent Treatment Plant (ETP)
- Sewage Treatment Plant (STP)
- Water Treatment Plant (WTP)
- Rain Water Harvesting System (RWH)
- Preparation of Feasibility Report

EQUIPMENT CHEMICAL & SUPPLY

- Sand, Activated Carbon Filters
- Surface / Floating Aerators, Clarifiers
- Air Pollution Control Equipments
- Filter Media, Sand, Carbon
- All ETP, STP, RO Chemicals

MULTI SALES CORPORATION

Relation Beyond Service

KOLHAPUR Mob No. 9423042574, 8329543753

E-Mail : multi_sales@rediffmail.com, multisalescorpoartion@gmail.com

ONE ROOF SALES AND SERVICE FOR ALUMINIUM FOUNDRY

1. Distributor for SKR Engineering (Furnaces) and Alucast Machines (GDC Machine) for Maharashtra
2. Channel Partner & Authorised Distributor for Foseco India Ltd. (Non Ferrous Products)
3. We also supply - Temperature Controller, L Shape Thermocouple, Furnace Coils & Spares, Gas Burners, Transfer Ladles, S. S. Shots, Aluminium Repairing Kit, Ceramic Blanket, THERMOL Fuel Additive, Bendsaw machine & Belt Sander

Corporate Office : 51, Shivaji Housing Society, 12th Lane Rajarampuri, KOLHAPUR - 416008. Ph. No. 9423042574

Works / Godown : C-3/19, Five Star MIDC Kagal- Hatkangale, KOLHAPUR - 416236. Ph. No. 9156764135, 9422074235

BAKERS PRIDE ®

KONARK

OVENS & BAKERY MACHINES

Manufactures of Bakery Ovens & Machines, Industrial Furnace, Ovens & Heat Treatment Machines

H/O & Factory - Plot No. H-15 , 5 Star M.I.D.C , Kagal, Kolhapur- 416 236

www.konarkbakerymachines.com

Mobile: 9822866101, 9850522394

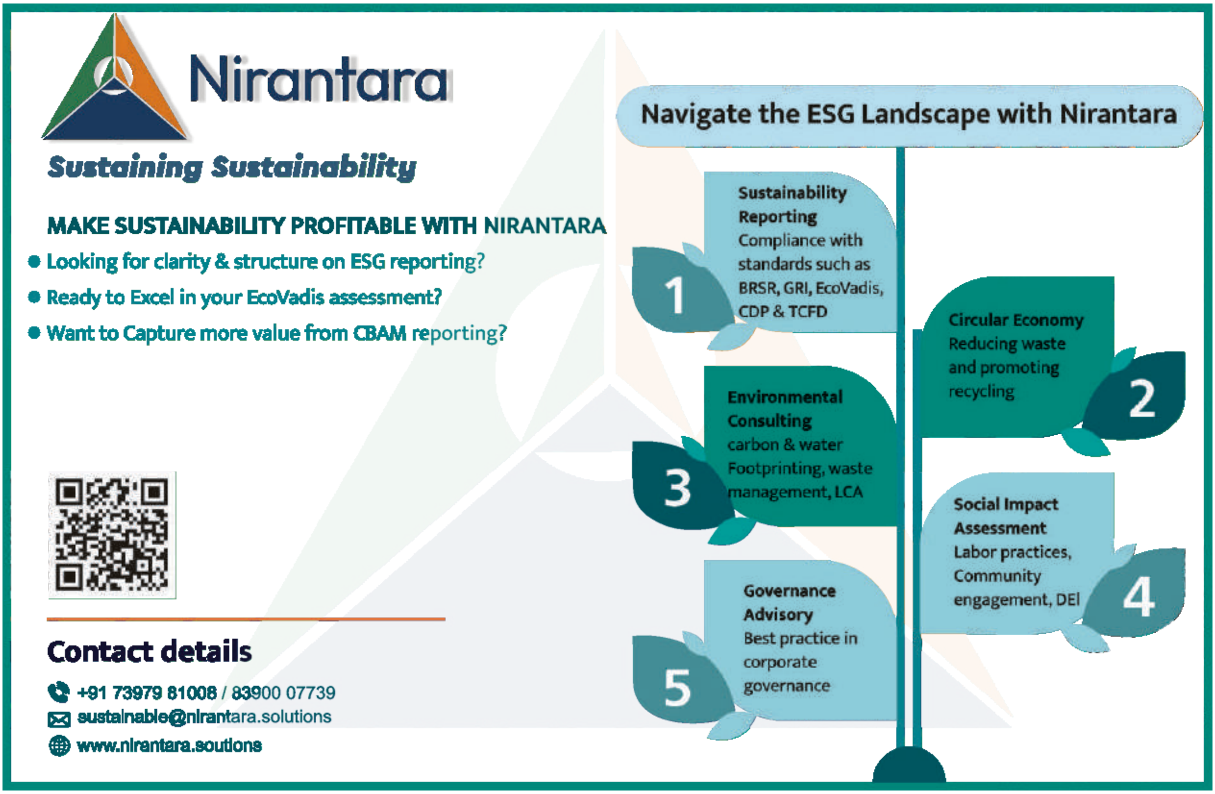
Nirantara
Sustaining Sustainability
MAKE SUSTAINABILITY PROFITABLE WITH NIRANTARA
Looking for clarity & structure on ESG reporting?
Ready to Excel in your EcoVadis assessment?
Want to Capture more value from CBAM reporting?
Contact details
+91 73979 81008 / 83900 07739
sustainable@nirantara.solutions
www.nirantara.soutions
Navigate the ESG Landscape with Nirantara
1 Sustainability Reporting Compliance with standards such as BRSR, GRI, EcoVadis, CDP & TCFD
2 Circular Economy Reducing waste and promoting recycling
3 Environmental Consulting carbon & water Footprinting, waste management, LCA
4 Social Impact Assessment Labor practices, Community engagement, DEI
5 Governance Advisory Best practice in corporate governance

Tatyasaheb Ghatge
80 10 11 40 32
Abhijeet Ghatge
99 21 500 852
ARYAN EXPORT PACKERS
Safe Your Goods
MANUFACTURING FOR
DEALERS FOR
PALLETS
PLYWOOD BOX
PINEWOOD
ALL TYPE OF PLYWOODS
W-51, MIDC Gokul Shirgaon, Kolhapur - 416234
sales@aryanexport.com
tsghatge65@gmail.com
www.aryanexport.com

MANUFACTURER OF ROOFING, LINER & TILE PROFILE

GHATAGE ROOFINGS PVT. LTD.

AN ISO 9001:2015 CERTIFIED COMPANY

Accessories Available

- High Quality
- Gauge Checking Facility
- Available in All Colours
- Available As Per Demand & Size

CUSTOMISED COLOUR COATED ROOFING SHEETS MANUFACTURER

Office:1327 / Kha 2, Y. P. Powar Nagar, Kohapur 416008 | 9699797907
Factory: G-50,Kagal -Hatkanangale Five Star MIDC, Kolhapur, Maharashtra

Authorised Dealar
JINDAL (INDIA) LTD
www.jindalindia.com

CMM Measurement & Inspection Services

ZEISS SPECTRUM 500X500X500

HEXAGON GLOBAL 1200X1000X900

MONARK
DUCTILE IRON CASTING PVT. LTD.

C 1/6, Five star MIDC Kagal, Kolhapur- 416236
Email ID : monarkductile@gmail.com

Call: 9975241896, 9225839991, 9011484008

ASE
A Square Engineers
AN ISO 9001: 2015 Certified Company

LEADING MANUFACTURER & SERVICES OF CRANES & COMPONENTS

- E.O.T. CRANE
- UNDERSLUNG CRANE
- JIB CRANE
- GOLIATH CRANE
- SEMI GOLIATH CRANE
- ELECTRIC WINCH
- WIRE ROPE HOIST
- CHAIN HOIST
- MONORAIL
- MATERIAL HANDLING TROLLEYS
- SPARE PARTS
- AMC (ANNUAL MAINTENANCE CONTRACT)

INTELLIGENT TECHNOLOGY FOR LIFTING

8975167474 anil@asecranes.com 7263932423 amar@asecranes.com
asquareengineers1@yahoo.com www.asecranes.com

For More Details

Office Address - Plot No. H - 28, Five star MIDC, Kagal - Hatkanangale, Five Star Industrial Area, Dist - Kolhapur 416216.
Workshop Address - Plot No. D - 89, Five star MIDC, Kagal - Hatkanangale, Five Star Industrial Area, Dist - Kolhapur 416216.

SVASTIK CONSTRUCTIONS
ENGINEERS, CONTRACTORS & INTERIORS

736 E Ward, Shop No.1, Shriram Apartment, 3rd Lane, Shahupuri, Kolhapur 416008.
+91 9730883337, +91 9767015155, svastikconstructions@gmail.com

Hand Sealer
Continues Sealer
Auto Liquid Fill Seal
Flow Wrapping
Weigh FFS
Semi Auto Weigh Filler
Double Head Paste Filler
Box Strapping Machine
Vaccum Machine
Heavy Duty Shrin Yunnel
TIJ Printer
BSUK
Since 1987
Kolhapur | Mumbai | Goa
MAKE IN INDIA
Business Service Unit of Kolhapur
SafeSeal ®
Simply Packaging
SAFESEAL
MACHINES PVT. LTD.
आमच्या असंख्य ग्राहकांसाठीचं
ऑटो पॅकेजिंग व बॅच कोडींग
अभ्यासपूर्वक अद्यावत मशिनची मालिका.. कोल्हापूरातून..!
मुख्य कार्यालय: जी 135. एम.आय.डी.सी. टेलिफोन ऑफिस जवळ, गोकुळ शिरगांव, कोल्हापूर- 416234
9371672126, 9321202112, 9371100659 (0231) 2672126 R
शाखा नं.1 : मुंबई 9322599203 (022) 22071783
शाखा नं.2 : गोवा 9371172126 (0832) 2252290
फॅक्टरी: D-56/२, कागल-हातकणंगले फाईव्ह स्टार, एम.आय.डी.सी., कोल्हापूर - 416 236
www.bsuk.in • bsuk99@yahoo.com • www.safeseal.in

INDUSTRIAL MINERALS
One Stop Solution For Clean Molten Metal Filtration For Quality Casting Production
Contact No : 9892919961 / 9022387905 / 9320075993
ISO 9001:2015 Company
www.industrialceramicproducts.com
Regd Add : 303, New Sonal Link Indl. Est., Bldg. No.2, Kanchpada, Link Rd, Malad (W), Mumbai – 400 064.
Kolhapur Godown : Plot no:F-2/14, Five Star MIDC Kagal, Kolhapur - 416236.
E-mail: indminerals.pratik@gmail.com / info2.indminerals@gmail.com / shahsudeep09@gmail.com

Advik Engineers

Transforming Ideas into Reality.

Cold Box Core Shooter Universal Parting Line

Cold Box Core Shooter Vertical Parting Line

Shell Core Shooter Vertical Parting Line

Cold Box Core Shooter Horizontal Parting Line

- Cold Box Core Shooters
- Shell Core Shooter
- Dump Bok Type Shell Moulding Machine
- Sand Conveying Systems
- Auto Sand Mixer With Auto Dosing (Cold Box)
- All Type Of Fabrication Works

Address : D-18 Kagal-Hatkanangale, Five Star MIDC Kagal.
Mob.: +91 8208232522 +91 9130592592

E-mail : info@advikengineers.com
Website : www.advikengineers.com

Pre Engineered Buildings (PEB) Applications

Industrial Sheds	Cold Stores	Office Cabins
Warehouses	Godown	Car Parking
Workshops	Showrooms	Farm House
Factories	Exhibition Hall	Project Office Cabins

Proud to be associated with

Presently M and K Group is extending manufacturing support to following leading global companies for their international projects in Middle East and Europe

Thermax | ThyssenKruup | L&T Infra | NPCIL

Projects Executed By Us

The Best India, Corn Milling

Oasis Bevrages Corporation

Why Choose Us?

- **State of the Art Manufacturing :**
  The factory is spread across 8 acres land with the annual production capacity of 60,000 MT.
  The plant is quintessentially well equipped with high precision CNC machines to fabricate and supply quality steel buildings
- **Skilled Manpower :**
  Currently our team comprise of 350+ certified, highly skilled and experienced professionals.
  We provide handsome opportunities to our team to showcase their talent and upscale them regularly.
- **Expertise in Designing and Detailing :**
  Manufacturing of pre-engineered buildings requires creative approach and high precision.
  Our design and engineering team uses latest software for all PEB designs
- **In time Project Completion :**
  We ensure that we keep our commitments. Every project is completed as per customers' timelines. We are proud to state that till date we have zero complaints w.r.t timelines

Our Happy Customers

Maurya Group | DMart | Zanvar Group of Industries | Samarth Magna Group | Versatile Alucast Pvt. Ltd | VED Industries | Kakade Laser | Manorama food Products | Ghatge Patil Industries Ltd. | Pushpak Agri Equipments | PSP Pumps Pvt. Ltd. | Micronix Group | Hariom Flexipack Industries | Gold Plus Float Glass | Jathar Group since 1961 | Tulip Casting Pvt Ltd | Chakote | FIE Group | Mayura Steels Manufacturer of Steel Castings | Maurya Industries | menon and menon ltd | ALKOP | Menon Bearings Ltd.

M&K PEB
M and K Building Systems Pvt. Ltd.
"Sustainable Steel Building Solutions"
www.mandkpeb.in
9975 977994 mandkpebdesigns@gmail.com
A 85,Kagal-Hatkanangale Five Star MIDC Kolhapur (MH) 416216

M&K PEB

M and K Building Systems Pvt. Ltd.
"Sustainable Steel Building Solutions"

Pre-Engineered Buildings (PEB) Manufacturer

Expandable, Cost Effective, Flexible, Durable, Energy Efficient
World Class Architectural Designs

19+	1200+	100%	3+ States 11+ Districts
Years of Experience	Projects Completed	Repeat Customers	Our Presence

- **Maharashtra, Karnataka and Goa**

M and K Advantage

Support for Approvals, Subsidy and Bank Finance

"We assist customers for getting, approval of Industrial Corporation / town planning, government subsidy schemes and bank finance"

- **Why select Pre-Engineered Buildings (PEB)?**

- 100% Off-Site Factory Production
- Low Maintenance
- Quick Assembly On-Site
- Expandable
- Minimized Site Disturbance
- Flexible and Versatile
- Cost Effective
- Energy Efficient

Go Green with Pre Engineered Buildings.
They are Easy to Relocate and Recycle

Projects Executed By Us

2025

MOURYA GLOBAL

www.mandkpeb.in

D-Mart, Nimshirgaon

Goldplus, Kiadb

Ajantha Universe,

Ascent Cast India LLP

Kalburgi Stamping

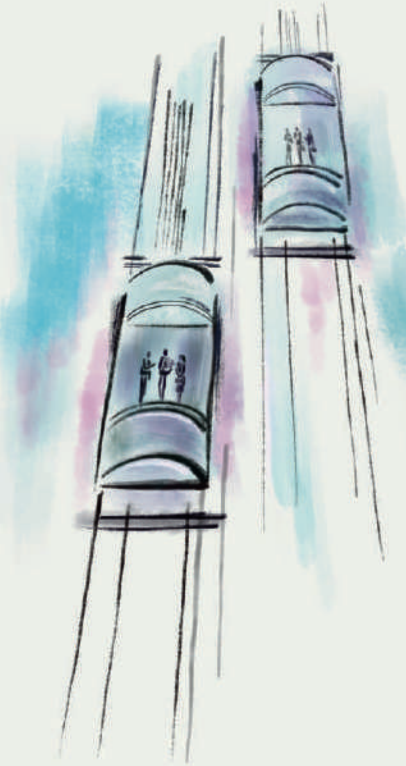

MakNet®

CELEBRATING 25 YEARS OF EXCELLENCE

One Step Ahead, Always... In Quality & Service

- Hydraulic Elevators
- Passenger Elevators
- Hospital Elevators
- Home Elevators
- Car Elevators
- MRL Elevators
- Gearless Elevators
- Bungalow Elevators
- Goods Elevators
- Service Elevators
- Capsule Elevators
- Escalators

Excellent Product Range Supported By Excellent Service

MakNet®
INDUSTRIES PVT. LTD.

IAF

Corporate office :
3rd Fl, Bhaskar Plaza, Shahupuri, Kolhapur, India - 416 001
+91 231 2666221/24, 9326269314
mak1@maknet.co.in, mak2@maknet.co.in

Belagavi: +91 9326269314 | Vijapur: +91 9326269309
mak6@maknet.co.in
www.maknet.co.in